

Zpravodaj obce PONIKLÁ

Pod horami

11-12/2025

„ Žili jsme hlavně muzikou.“
Jitka Novotná

DŮLEŽITÉ KONTAKTY

OBECNÍ ÚŘAD

starosta Tomáš Hájek

603 569 389, 481 585 133

Hajek@ponikla.cz

Monika Nováková, Lucie Slavičková

481 585 981, 733 746 420

obec@ponikla.cz

obecní četa, sběrný dvůr (T. Klikorka)

608 084 782

ceta@ponikla.cz

VODOVODY (odečty, poruchy)

Hoření a střední Poniklá, Nová Ves (M. Dobiáš)

737 863 818

Dolení Poniklá, Přivlaka, Preložka (J. Čížek)

721 154 738

PEČOVATELSKÁ SLUŽBA PONIKLÁ (Dana Kubínová)

737 464 874

MATEŘSKÁ ŠKOLA

481 585 257, 737 711 997

skolka.ponikla@seznam.cz

ZÁKLADNÍ ŠKOLA

481 585 206, 604 310 491

zs@ponikla.cz

KNIHOVNA

732 608 524

knihovna@ponikla.cz

POŠTA PARTNER PONIKLÁ

954 251 242

Den v týdnu Rozsah hodin pro veřejnost

PO: 13.00–17.00

ÚT: 09.00–12.00

ST: 14.00–17.00

ČT: 09.00–12.00

PÁ: 13.00–16.00

DĚTSKÝ LÉKAŘ

481 551 338 Poniklá

481 551 339 Jablonec nad Jizerou

Ordinační hodiny:

PO: 7.00–12.00 ordinace Jablonec nad Jizerou

ÚT: 7.00–12.00 ordinace Poniklá

ST: 12.00–16.00 ordinace Jablonec nad Jizerou

ČT: 13.00–17.00 ordinace Poniklá

PÁ: 7.00–12.00 ordinace Jablonec nad Jizerou

LÉKAŘ PRO DOSPĚLÉ

MUDr. Karásková

777 328 487, 777 641 330 (recepty)

Ordinační hodiny v Poniklé čp. 266:

PO: 13.30–18.00

ÚT: 8.00–12.00; na objednání: 12.00–13.00

PÁ: 8.00–12.00;

Ordinační hodiny v Jilemnicích J. Harracha čp. 90:

PO: 7.30–12.00

ÚT: 14.00–16.00

ST: 8.00–12.00; na objednání: 12.00–13.00

ČT: 7.30–12.00; na objednání: 12.00–12.30

PRAVIDELNÝ SVOZ KOMUNÁLNÍHO ODPADU 2026

měsíc	den (pondělí)	týden
LEDEN	5.	2.
	19.	4.
ÚNOR	2.	6.
	16.	8.
BŘEZEN	2.	10.
	16.	12.
	30.	14.
DUBEN	13.	16.
	27.	18.
KVĚTEN	11.	20.
	25.	22.
ČERVEN	8.	24.
	22.	26.
ČERVENEC	6.	28.
	20.	30.
SRPEN	3.	32.
	17.	34.
	31.	36.
ZÁŘÍ	14.	38.
	28.	40.
ŘÍJEN	12.	42.
	26.	44.
LISTOPAD	9.	46.
	23.	58.
PROSINEC	7.	50.
	21.	52.

PŘEDPLATNÉ ZPRAVODAJE POD HORAMI

Roční předplatné činí **100 Kč**,
cena při zasílání poštou je **260 Kč**.

Předplatné lze hradit buď **převodem**
na účet **č. 1263092319/0800** nebo **osobně**
na OÚ v hotovosti nebo platební kartou.

Zastupitelé již poplatky nevybírají.

Zpravodaj obce Poniklá **POD HORAMI 11–12/2025**, číslo 235, ročník 55, reg. č.: MK ČR E 17675, náklad 430 výtisků.
Vydává obec Poniklá, Poniklá 65, 512 42 Poniklá, IČ 00276006. Internetová adresa: www.ponikla.cz

Odpovědná redaktorka a jazyková korektura: Hana Hájková. Tisk: Gentiana Jilemnice. Cena 20 Kč.

Cena pro **roční předplatitele 100 Kč**. Cena pro předplatitele **při zasílání poštou 260 Kč**.

Zpravodaj Pod horami je dvouměsíčník. **Uzávěrka příštího vydání: 25. 2. 2026**

SVÉ PŘÍSPĚVKY, PROSÍME, ZASÍLEJTE NA E-MAIL: redakce.podhorami@gmail.com

Příspěvky mohou být redakcí upravovány a kráceny. Zveřejněné příspěvky nemusí vyjadřovat stanovisko redakce.

Za všechny příspěvky děkujeme!

Fotografie na úvodní straně: Jitka Novotná při interview pro zpravodaj, autor: Hana Hájková

OBECNÍ HLÁSNÝ

Výrazné omezení užívání ohňostroju a pyrotechniky, čili v Poniklé už jen prskavky!

Upozorňujeme občany, že od 1. prosince 2025 vstupuje v účinnost novela zákona č. 344/2025 Sb., která přináší významná omezení v používání zábavní pyrotechniky. Cílem nové právní úpravy je lepší ochrana zdraví, zvířat a citlivých objektů, pro které mohou být hlučné výbuchy rizikem.

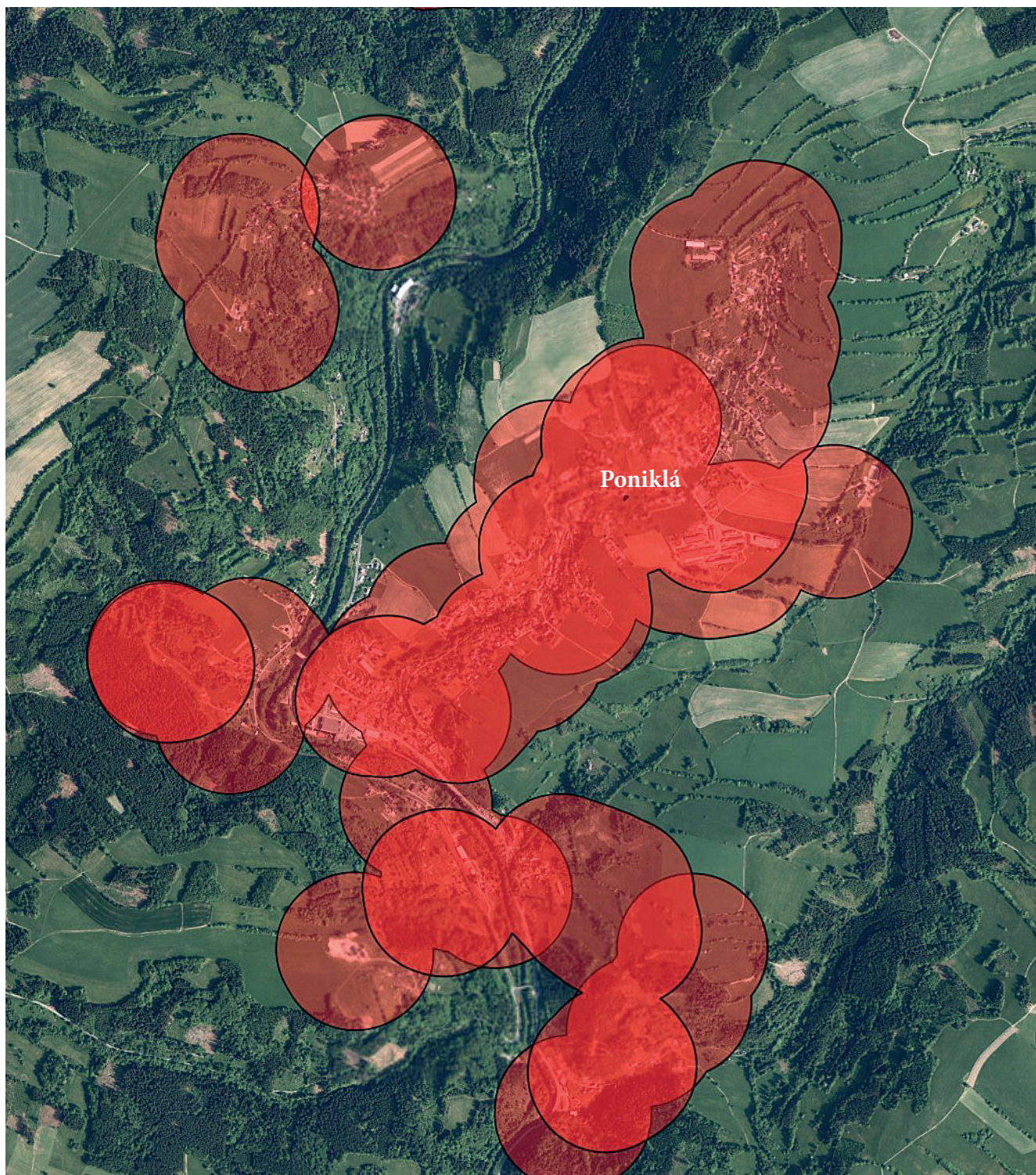
V Poniklé se takové omezení týká prakticky celého intravilánu (zastavěné části obce) a jeho blízkého okolí!!! Zákaz se nevztahuje pouze na pyrotechniku kategorie F1, tedy na výrobky velmi malé intenzity, jako jsou prskavky či malé fontány.

Kolem tohoto nového nařízení nyní kypí vášně. „Proč jsou ty zóny zrovna takto? A vadí rachejtle spícím včelstvům? A je

tedy lepší, že se může střílet jen u lesa? A co ti chudáci na Preložce, téměř jediném místě ve vsi, kde se může odpalovat i u domů? A kdo vlastně bude ten zákaz vymáhat?“

Nevím a neví to asi nikdo. Osobně trend k omezování ohňostroju chápu, jenom trochu pochybuji o vnitřní logice právě tohoto nařízení. Což ale nemění nic na jeho platnosti! Ale což, vždyť nejhezčí pyrotechnika je stejně prskavka! A ta se smí.

Tomáš Hájek, starosta

Jednání obecní rady za období listopad až prosinec 2025

Vážení ponikelští sousedé, máme za sebou další rok, který se opět nesl v duchu realizace zajímavých investic, ale také příprav na akce, které nás čekají v roce následujícím. Co chystáme, napovídá rozpočet, který zastupitelé schválili na prosincovém zasedání. Nyní si ale pojdte přečíst o těch nejdůležitějších bodech, které rada na svých zasedáních projednávala.

Pro nadcházející rok jsme projekčně připraveni s akcí „Rekonstrukce a rozšíření vodojemu Horní Dola“, která zahrnuje stavbu druhé menší akumulční komory a následnou rekonstrukci stávající hlavní akumulční nádrže. Na akci je vydáno pravomocné stavební povolení, proto bude v jarních měsících roku 2026 podána žádost o dotaci do Programu vodohospodářských akcí, který každoročně otevírá Liberecký kraj.

Revitalizovaný hřbitov se počátkem příštího roku dočká nových kovaných bran (u hlavního i zadního vstupu), u hlavního vstupu bude zároveň instalováno kované madlo pro

lepší schůdnost. Zhotovitelem je pan Beneš z Nové Paky, celková cena díla činí 430 tis. Kč. Realizaci pokryje částkou 140 tis. Kč dotace ze Státního zemědělského intervenčního fondu v rámci Projektu rozvoje venkova.

Rada obce odsouhlasila a zadala zpracování reportážního videa obce na tzv. jeden záběr, cena za realizaci činí 50 tis. Kč, zhotovitel pan Vacek z Poniklé. Rada obce schválila rozšíření kamerového systému o nový kamerový bod na koupališti, cena za rozšíření činí 27 tis. Kč.

Vážení ponikelští sousedé, celá obecní rada Vám přeje krásný adventní čas naplněný klidem, pohodou a vzájemnou laskavostí. Prožijte vánoční svátky tak, jak Vy si přejete.

Za celou obecní radu Vám přeji pokojné svátky a optimismus po celý rok!

Petra Novotná, místostarostka

Společenská kronika

listopad–prosinec 2025

Jubilea

Jarmila Jiroušová, 70 let
Pavčina A. Holubcová, 75 let
Jarmila Stránská 75 let
Terézia Václavíková, 75 let
Zdeněk Ron, 80 let
Jana Therová, 80 let
Jana Václavíková, 85 let
Božena Mikolášová, 85 let
Milan Šindelář, 85 let
Anna Tloušťová, 90 let

Narození

Kateřina Simonová

Úmrtí

Milan Jirouš
Milena Holubcová
Eva Vránová

STŘÍBRNÉ PODVEČERY

V pátek 31. října jsme tradičně slavili s našimi padesátníky a manželi, kteří oslavili stříbrnou svatbu. Letos jsme pozvali i pětapadesátníky a manžele, kteří oslavili perlovou svatbu, s nimiž jsme nemohli kvůli covidové situaci slavit před pěti lety.

Opět jsme se sešli v obřadní síni, abychom zavzpomínali na léta 1970, 1975, 1995 a 2000 ze zápisů obecních kronik. Dění let minulých nám opět vtipně přiblížil pan starosta. Atmosféru nám navodil soudobými písněmi skvělý Štěpán Steav Vrána.

V dobré náladě jsme pokračovali výbornou večeří v restauraci U Floriána, kde jsme ještě pěknou chvíli poseděli a moc dobře se pobavili.

Všem oslavencům přejeme do dalších let jen to nejlepší.

Kolektiv Obecního úřadu

FINANČNÍ SPRÁVA

**Finanční úřad pro Liberecký kraj,
Územní pracoviště v Semilech
pro vás v období podávání daňových přiznání
k dani z nemovitých věcí na rok 2026
pořádá výjezdy svých zaměstnanců do obcí na pomoc
s vyplněním a podáním daňových přiznání.**

Pondělí	12. 1. 2026	8:00 – 11:30	12:30 - 17:00
Úterý	13. 1. 2026	8:00 – 11:30	12:30 - 14:30
Středa	14. 1. 2026	8:00 – 11:30	12:30 - 17:00
Čtvrtek	15. 1. 2026	8:00 – 11:30	12:30 - 14:30
Pátek	16. 1. 2026	8:00 – 12:00	

**Městský úřad Jilemnice,
Obřadní síň v přízemí budovy A,
Masarykovo náměstí, čp. 82, 514 01 Jilemnice**

**Připomínáme, že v souvislosti s podáváním daňových přiznání
k dani z nemovitých věcí na rok 2026 je na Územním pracovišti v Semilech zajištěn provoz
informační linky.**

leden 2026: 953 133 311, 953 133 322, 953 133 323

pondělí a středa: 8:00 - 17:00

úterý a čtvrtek: 8:00 - 14:00

pátek: 8:00 – 12:00

NABÍDKOVÝ LIST PONIKLÁ LEDEN – BŘEZEN 2026

MOLIÈRE

Strhující drama o střetu umělce s vládnoucí mocí.
cena vstupenky 420 Kč

Termín: středa 14. ledna od 19.00

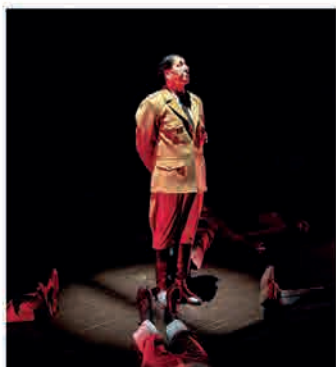
v Šaldově divadle, Liberec

17.00 – Poniklá, u školy (autobusová zastávka)

17.02 – Poniklá, střed (autobusová zastávka)

17.04 – Poniklá, prodejna COOP (parkoviště u prodejny)

17.06 – Poniklá, Preložka (autobusová zastávka)

UŽ JE TADY ZAS!

Mrazivá komedie o nebezpečí populismu.
cena vstupenky 350 Kč

Termín: pátek 13. února od 19.00

v Malém divadle, Liberec

17.00 – Poniklá, u školy (autobusová zastávka)

17.02 – Poniklá, střed (autobusová zastávka)

17.04 – Poniklá, prodejna COOP (parkoviště u prodejny)

17.06 – Poniklá, Preložka (autobusová zastávka)

obec
Poniklá

Cena zpáteční jízdenky 180,-Kč

Kde koupit vstupenky a jízdenky:

Obecní úřad Poniklá

(Poniklá 65, 512 42 Poniklá)

pondělí a středa 8.00–17.00

úterý, čtvrtek a pátek 8.00–14.00

divadlo **fxšaldy** liberec

sledujte nás na sociálních sítích

Divadlo F. X. Šaldy Liberec
Malé divadlo

divadlofxsaldy
maledivadlo_dfxs

Divadlo F. X. Šaldy Liberec

Podcast DFXŠ

BETLÉMSKÉ SVĚTLO

Poniklá

Kostel sv. Jakuba

Štědrý den 24. 12.

od 8 do 18 h

*V tuto dobu bude kostel otevřený
a od betlémského světla si zde
můžete zapálit svoji svíci.*

Pořad vánočních bohoslužeb

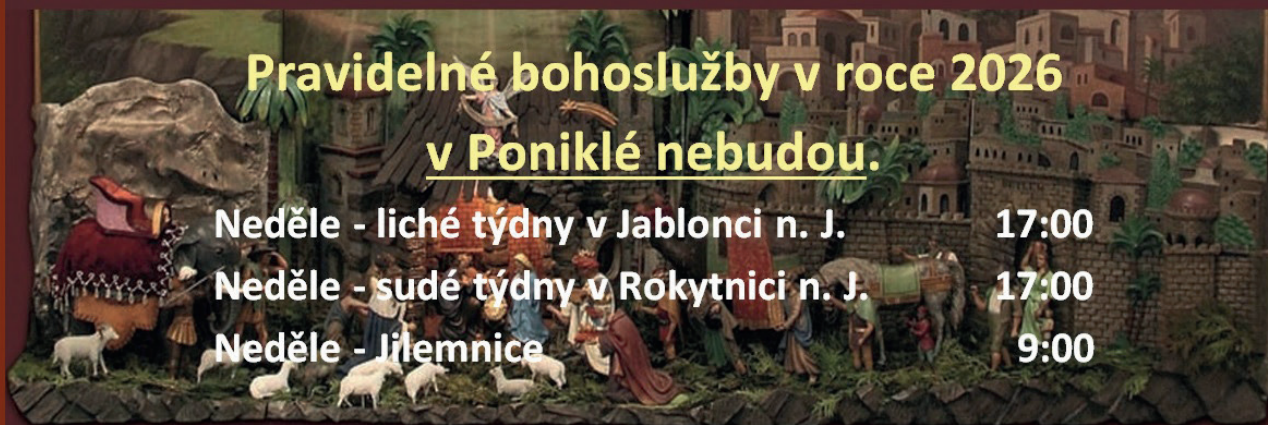
v kostele sv. Jakuba Většího v Poniklé

Středa 24. 12.	Štědrý den – „Půlnoční“	18:00
Čtvrtek 25. 12.	Slavnost Narození Ježíše Krista	16:00
Neděle 28. 12.	Svátek sv. Rodiny	16:00
Čtvrtek 1. 1. 2026	Slavnost Matky Boží Panny Marie	8:30

Pravidelné bohoslužby v roce 2026

v Poniklé nebudou.

Neděle - liché týdny v Jablonci n. J.	17:00
Neděle - sudé týdny v Rokytnici n. J.	17:00
Neděle - Jilemnice	9:00

NOVINKY ZE ZÁKLADNÍ ŠKOLY

Strašidelný Halloween přinesl zábavu i napětí

V pátek 31. října se naše škola proměnila v opravdové království čarodějnic, duchů, kouzelníků a dalších strašidelných postav. Už při vstupu nás vítali kostlivci, pavouci, svítící dýně i tajemná zákoutí, která dodávala celé škole magickou atmosféru. Konal se tradiční školní Halloween, který dětem nabídl nejen spoustu zábavného učení, ale také nezapomenutelné společné zážitky.

Žáci devátého ročníku připravili pro své mladší kamarády strašidelnou stezku protkanou rozmanitými úkoly. Děti se učily anglická slovíčka v Halloweenské škole, dále říkanku s pohybem Trick or Treat, vyzkoušely si létání na koštěti, zdolávaly překážkovou dráhu, ale mohly se nechat i zkrášlit ve Face Painting Studiu. Ti nejodvážnější vstoupili s napětím do temného kinosálu, odkud se ozývaly hrůzostrašné zvuky. Za světla mihotavých svíček museli najít tajnou listinu a na ní zanechat svůj podpis. Odměnou jim byl pavouk. Věřte, chutnal náramně!

O velké přestávce se všechny příšerky sešly v tělocvičně, kde se konal tradiční průvod mask. Nejnápaditější kostýmy byly odměněny.

Zapojení starších žáků, nadšení dětí a nezaměnitelná atmosféra vytvořily den, na který budeme ještě dlouho vzpomínat. Velké poděkování patří rodičům, kteří dětem připravili úžasné kostýmy a napekli tematické dobrotky.

Alena Stránská

Výlet do Krkonoš

Ve čtvrtek 6. listopadu jsme se s 2. stupněm vydali na tradiční podzimní výlet do Krkonoš. V 8 hodin nám odjížděl autobus od školy v Poniklé směrem do Špindlerova Mlýna. Počasí slibovalo zajímavé podmínky – v údolí chladno a nahoře na hřebenech sluníčko.

Do Špindlerova Mlýna jsme dorazili krátce před devátou a odtud jsme se vydali známou trasou Labským dolem. Tato část výletu patřila k těm nejpůsobivějším: vysoké skalní stěny, hukot Labe a chladný, téměř syrový vzduch vytvářely atmosféru, která k podzimu v Krkonoších zkrátka patří. Teplota zde byla citelně nižší, a tak jsme byli rádi za teplé vrstvy oblečení.

Jakmile jsme začali stoupat k Labské boudě, krajina se postupně otevírala a s nárůstem nadmořské výšky ubývalo chladu. Před námi se objevila ikonická stavba Labské boudy, kde jsme si udělali potřebnou přestávku a počkali na pomalejší žáky. Slunce se tu již příjemně opíralo do dřevěných lavic, i když silný vítr připomínal, že jsme se ocitli na otevřených horských pláních.

Z Labské boudy jsme pokračovali směrem na Zlaté návrší. Panorámata Krkonoš byla díky jasnému počasí nádherná – od Sněžky až po kotle a hluboká údolí, která se pod námi otvírala. Vítr však neustával, takže jsme se dlouho nezdržovali a plynule navazovali na další úsek cesty.

Zlaté návrší jsme opustili směrem k Horním Mísečkám, kam jsme dorazili po 14 hodině. Opět jsme počkali na několik odpadlíků, sešli k čekajícímu autobusu a vrátili se s ním zpět do Poniklé. Do cíle jsme dorazili téměř přesně podle plánu krátce po 15 hodině.

Výlet se vydařil nejen díky krásnému počasí na hřebenech, ale i díky příjemné společnosti a pestré trase, která nabídla jak krásné prostředí Labského dolu, tak otevřené výhledy na horských pláních. Krkonoše opět nezklamaly.

Tomáš Veber

Úspěchy ponikelských matematiků

Matematictí nadšenci organizují pro žáky a studenty několik soutěží. Nejstarší a nejznámější je Matematická olympiáda – letos již 76. ročník, dále mezinárodní soutěž – Matematický klokan – v ČR od roku 1995, a pak také několik méně známých (Maso, Náboj, Pangea).

Asi druhou nejpopulárnější soutěží je Pythagoriáda. A právě zde naši žáci vybojovali v okresním kole přední umístění. Školních kol se letos v semilském okrese v kategorii 8. i 9. ročníků účastnilo zhruba 200 žáků ze základních škol i gymnázií. Do okresního se probíjalo 20 nejlepších osmáků. Naši školu reprezentoval Petr Bacho a umístil se na krásném 3. místě. Mezi devátáky jsme měli dokonce dva zástupce z 12 postoupivších do kola okresního. Přemysl Jandura obsadil 1. a Eliška Kulhavá 6. místo.

Všem žákům gratulujeme k vynikajícím výsledkům!

Václav Mikule

Vánoční tvoření

Čtvrteční dopoledne na 2. stupni bylo věnováno vyrábění na adventní jarmark. Děvčata tvořila adventní svíčky z jedličky, chlapci se s vervou pustili do výroby svícnů ze dřeva, další žáci pekli a zdobili perníčky a cukroví.

Alena Stránská

Peklo ve škole!

Ne každý šel v pátek s lehkou duší do školy, neboť Lucifer, čerti a andělé převzali na den vládu. V učebně deváté třídy si vytvořili skutečné peklo, temné, kouřem zahalené, plné řetězů a hříšných knih. V jeho středu seděl samotný Lucifer, opravdový vládce všeho pekelného.

Právě k němu postupně přicházeli všichni hříšníci. Každý z nich musel přiznat své prohřešky, omluvit se za ně, nebo přijmout trest, který mu pekelná družina udělila. Ti největší hříšníci se dokonce vážili na pekelné váze. Ta neukazovala kilogramy, ale počet nasbíraných hříchů za celý rok. Mnohým z nich pořádně zatrnulo, a tak slibovali a slibovali.

Naštěstí nebylo všechno jen o strašení. Do školy zavítal i laskavý Mikuláš se svými anděly. Andělé rozdávali balíčky plné dobrot a svými úsměvy vyvažovali hromový smích čertů. Děti si tak odnesly nejen sladkou odměnu, ale také krásný zážitek, na který jen tak nezapomenou. Ale pozor! Čert nikdy nespí!

Alena Stránská

Škola i náves zavoněly adventem

Sobota 6. prosince v Poniklé se nesla v duchu adventní pohody, vůně jehličí, radosti dětí, ale i tradičního lehkého brnění organizátorů, aby vše klaplo, jak má. Konalo se totiž tradiční rozsvícení vánočního stroměčku, které i letos přilákalo desítky rodin, sousedů a přátel.

Na tuto událost jsme se ve škole připravovali poctivě a dlouho. Děti tvořily výrobky na vánoční jarmark, pilovaly program na školní besídku v kinosále a chystaly ztvárnění všech figur v tradičním živém Betlému – tentokrát bez přímé účasti dospělých herců. Nadšení i pečlivost se nakonec zúročily v krásném podvečeru, který dle spokojených výrazů ve tváři potěšil malé i velké.

Na své si přišli i milovníci dobrého jídla. Podávaly se domácí sejkory, klobásy, palačinky a nechyběly ani teplé nápoje na zahřátí – od čaje až po svažené víno. S sebou domů si návštěvníci akce mohli odnést balíčky s vánočním cukrovím nebo sušenkami, které pekly děti v rámci pracovních činností.

O hudební doprovod se postaral pěvecký sbor Mláďi a Skřivánek, jehož zpěv koledí čistě a jemně dotvářel slavnostní atmosféru. Ta vyvrcholila společným odpočítáním a rozsvícením vánočního stroměčku.

Děkujeme všem rodičům, dobrovolníkům i návštěvníkům za podporu a úžasnou atmosféru. Jsme rádi, že jsme se společně mohli naladit na začátek adventu a vytvořit kouzelný zážitek pro celou obec.

Lucie Václavá

MOUDROSTI SOVY ROZÁRKY

LISTOPAD – měsíc velkého pracovního úsilí

Listopadová rána se čím dál tím častěji halila do mlhy a dešť nám občas nedopřával věnovat se venkovním hrám. My jsme si však našli i spoustu jiných aktivit.

Svátek svatého Martina se blížil. Jeho příjezd jsme očekávali každý den a nemohli jsme se dočkat první sněhové nadílky. Avšak sluníčko ještě tu a tam rozčíslo ranní mlhu a lákalo nás do přírody. Toho využili zvidálci a naplánovali si poslední celodopolední vycházku. Hned u školky ti bystřejší objevili otisk zlaté podkovičky. Všem bylo jasné, že o sobě dal vědět sám svatý Martin. Podkovy zavedly zvidálky až na Přívlačku, do míst, kde se u lesa nachází domek dřívě zvaný „bejkárna“. U něj zlaté stopy končily. Ten den se Martin již neukázal a několik dní mu trvalo, než nám přivezl první sníh. Ale že to určitě Martin byl, poznali zvidálci podle toho, že jim tam nechal na ochutnání svatomartinské rohlíčky.

V pátek 7. 11. zavítala mezi zvidálky paní Ing. Milošlava Gembická. Již druhým rokem se je pokusila zasvětit do tajů chemických reakcí. Tentokrát zvidálci experimentovali za pomoci vody, oleje a potravinářského barviva a vyzkoušeli si také, která kuchyňská surovina je rozpustná ve vodě, a která ne.

Také kulíšci měli v tento den napilno. Rozhodli se vyzkoušet si práci zahradníka. A tak na zahrádce u školky hrabali listí pod jabloněmi a sbírali nahnělá jablíčka. Víc už jsme letos pro naši zahrádku udělat nestihli, neboť se zanedlouho přikryla sněhovou peřinou.

Další pátek 14. 11. jsme si domluvili návštěvu místního muzea řemesel. Zasluhou naší průvodkyně, paní Jany Pičmanové, jsme zjistili, jak žili a pracovali lidé v dřívějších dobách, a prohlédli jsme si rozmanité nástroje a pomůcky řemeslníků i hospodyněk. Není snad již ani třeba se zmiňovat, že se kulíšci na tuto návštěvu dopravili jak jinak než hasičským autem a procentokrát díky ochotě pana Novotného.

Konec listopadu nám připomněl, že Vánoce tu budou dříve, než se nadějeme. Byl čas přemýšlet nad dárečky pro nejbližší i nad vánoční výzdobou. Někteří rodiče se svými dětmi využili příležitosti a přišli si 25. 11. k nám do školky vyrobit betlémy a andělky z keramické hlíny pod vedením paní učitelky Renáty Pušové.

PROSINEC – měsíc strachu a radosti

V prosinci na nás čekalo několik překvapení. Hned s jeho začátkem jsme se začali připravovat na návštěvu ze samotných nebes i pekla. A přestože to v některých z nás rozněmýšlevalo větší či menší obavy z nezvyklé návštěvy, přesto jsme se rozhodli vyzkoušet si jejich role. A tak se u nás ve školce jedno páteční dopoledne vyrojila spousta čertů, na jejichž bujarý temperament dohlížel jeden rozvážný Mikuláš a celou emočně vypjatou atmosféru pak zjemnilo a zpříjemnilo také několik něžných andělků. A co se

nestalo? Zatímco si na ně hrajeme, nevšední trojice nám nepozorovaně vklouzla do školky. Prozradil je jen zvoneček a nůše s nadílkou, kterou nám zanechali u dveří. Uf! Tak pro letošek to máme za sebou.

Od té doby jsme se do nebes i do pekla přenášeli čím dál tím častěji. Důvod byl prostý. Chtěli jsme děnit na nebi, v pekle i na zemi přiblížit také našim nejbližším prostřednictvím vánočního vystoupení. Pokusili jsme se v něm také sehrát příběh hubaté báby Dontouky z kerконоšské vísky Poustka. Ta vám byla tak „vod rány“, že se ani čerta nebála a vydrbala ho úplně do bíla. Není tedy divu, že ji nechtěli ani na nebi, ani v pekle.

Vánoční atmosféru za námi přivezlo i divadlo Bořivoj z Prahy a jejich „Vánoční pohádka“.

Strachování je za námi a nás teď už čeká jen velké těšení. Každý z nás má svá tajná přání a očekávání. V posledním předvánočním týdnu si vytvoříme společnou slavnostní atmosféru. Připomeneme si některé vánoční zvyky, zazpíváme si vánoční koledy a ochutnáme cukroví, které jsme si upekli. A kdo ví, možná se i tady pod nazdobeným stromčkem objeví nějaký ten dáreček.

Věříme, že i vám konec roku přinese samou radost. Přejeme vám, ať ji můžete sdílet se svými nejbližšími. Zároveň děkujeme vám všem, kteří jste na nás v téměř již uplynulém roce pamatovali. Někteří z vás do nás neváhali investovat svůj čas, jiní nám věnovali hračky, výtvarný materiál nebo výpěstky ze zahrad. Moc vám všem děkujeme.

Přejeme všem klidné a pohodové vánoční svátky a do nového roku hodně zdravíčka.

L. Boháčová, MŠ Poniklá

26.12. 2025 **VYSTOUPÍ KAPELY:**

Stagnat
TORAX

KANTÝNA
V PONIKLĚ
č.p. 265
Od 20:00h
Vstupné 200Kč
Občerstvení
Zajištěno

ŠTĚPÁNSKÁ ZÁBAVA
S PREKVAPENÍM

AKCI POŘÁDÁ SPOLEK MUZEUM KRKONOŠSKÝCH ŘEMESEL

T. J. Sokol Poniklá a Obec Poniklá zve na

SOUSEDSKÝ PLES

KD Kantýna
Poniklá
Vstupné 150 Kč

Slosovatelné
vstupenky

Teplá kuchyně

**HRAJE
KAPELA
FUTRÁL**

**17.01.2026
OD 20 HODIN**

Vstup pouze ve společenském oblečení

**Ponikelský
masopust**

Od 11:00 zabijačková hostina
Od 12:00 živý orloj
Od 12:30 průvod masopustních
maškar

14. února 2026

ovárek, krkovička, zabijačková
polévka i pivičko na místě
jitrnice, tlačenky ke koupí s sebou

Tuláčkova návěs

Zahraje nám TÁBORANKA

pořádá
Kabinet kerконоšské slovesnosti

TJ Poniklá Vás srdečně zve na

SPORTOVNÍ PLES

Který se koná v sobotu dne **28. 2. 2026**
V KD Kantýna v Poniklé

od **20,00 hodin** vstupné **150 Kč**

K tanci i poslechu hraje skupina

HOgo FOGO

Bohatá tombola Bohatá kuchyně

DÝNĚ LETOS JINAK

Po delší době jsme se rozhodli trošičku změnit akci Rozsviťme si náves a pojmout ji jako společné tvoření. Původní koncept vznikl v covidové době, a tak jsme si řekli, proč to nyní nezkusit společně. Díky finanční podpoře z obecního úřadu, který zakoupil 50 ks dýní, jsme mohli dětem nabídnout i potřebný materiál, aniž by ho musely složitě shánět. Dýně nám laskavý pan zelinář dovezl přímo na náves, kde se již v předstihu před začátkem akce sešlo několik nedočkavců. Postupně se přidali ostatní a před setměním nás již byla pěkná skupinka. Někteří pilně vyřezávali až do pozdních večerních hodin navzdory mrazivému počasí. I přes počáteční obavu se na všechny dostalo, a tak nám náves ozdobil rekordní počet kousků. Zahřáli jsme se čajem, někteří i svařákem a někteří pořadatelé si to postávání v zimě poctivě celý další týden odkašlali. Ale nevdají, hlavně že to bylo fajn a že nás krásné a nápadité výrobky z dýní provázely ještě celé další dva týdny.

Radka Paulů

S VDĚČNOSTÍ, S PŘÁNÍM, S BOŽÍM POŽEHNÁNÍM...

Lidé dobré vůle!

Zvolil jsem toto oslovení, neboť právě tak to zvěstovali andělé nad chlévem v Betlémě – „Pokoj lidem dobré vůle“.

Biblická kniha Kazatel nás upozorňuje, že je čas zrození pro Zemi a je čas zrození pro Věčnost. Je čas přicházet a je čas kráčet dál.

S končícím rokem se završuje další etapa mého života a přítomnosti mezi Vámi a já kráčím dál – dej Bůh směrem k moudrosti a věčnosti svého života.

Proto bych chtěl z hloubi svého srdce poděkovat.

Poděkovat Vám, všem kritikům mého života.

Chce-li někdo být jiný než normální, a to jsem vždy chtěl – být raději přirozený než normální, musí se připravit na to, že bude proplouvat rozbouřeným mořem. Děkuji Vám tedy za to, že jste mě nenechali usnout na růžích, ale neustále třbili moji životní cestu, směr, energii, i poslání...

Poděkovat Vám, všem opatrným.

Vám všem, kteří nejste zlí, jen čekáte v davu, ve stínu bezejmennosti a pečlivě sledujete, jak se poutníkům podaří projít tunelem, případně plout na rozbouřeném moři života a vyjít na druhé straně. Děkuji Vám tedy za pramen trpělivosti, zkoumání i vyhlížení a toužení po obzorech...

Poděkovat Vám, všem věrným.

„V každém čase miluje přítel, zrodil se bratrem pro doby soužení.“ (Přísloví 17:17) Přítel si tě váží pro tvé silné stránky a laskavě se vyrovnává s tvými slabostmi. Děkuji Vám za Vaši přítomnost a především Vaši Laskavost v mém osobním životě...

Moje další životní kroky mě vedou do trapistického kláštera v Novém Dvoře, kde se po roce společenství, mlčení a přítomnosti Boží vytríbí, jak doufám, cíl i další kroky mého života.

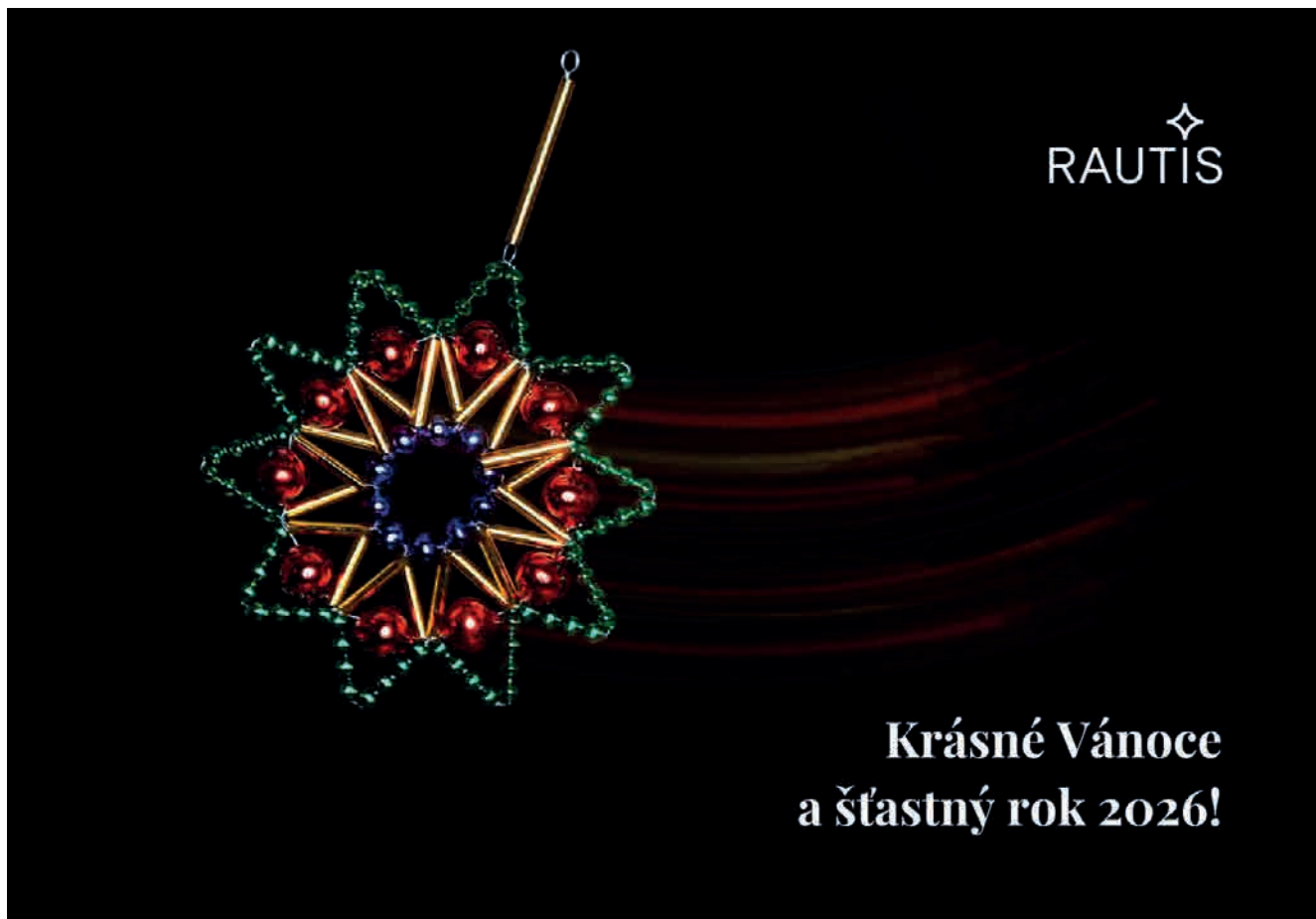
Tak tedy: S prosbou za odpuštění všem, kteří na mě naráželi...

S vděčností všem, se kterými jsme kráčeli...

S požehnáním a přáním pokoje všem, kteří jsou součástí melodie mého života.

Děkuji. Děkuji. Děkuji...

bratr Ivo Kvapil

ROZSVĚCENÍ STROMEČKU ANEB MLÁDÍ I MLÁDÍ VPŘED

Ve svěží, i v prosinci vlahými deštičky průběžně skrápěné zeleni, jsme se 6. prosince těšili na zasněžené Vánoce. A když už se tak vše skvěle zelenalo, dali jsme tentokrát čistě na jaré mládí. S malým i velkým „M“. O kulturní program se totiž letos, ještě více než kdy předtím, postaraly děti a mládež ze základních škol. Jádrem oslav nesla na svých bedrech ponikelská základní devítiletá škola, prostřednictvím ponikelských i přespolečných dětí s ní ale také spolupracovala jablonecká i jilemnická základní umělecká škola. Dospěláci si letos v rámci kulturního programu ani neškrtili. Kulturní program stál na třech pilířích: vánoční besídka, koncert a Betlém. Ještě než se však budeme zabývat kulturou, ohlédneme se i za neméně důležitými složkami adventního veselí. Tomu totiž pomáhá rovněž adventní trh, kde místní šikovné ruce i dětské ručky prodávají své výrobky. Vhodná toť chvíle na nákup vánočních dárků, nebo třeba i získání inspirace k vlastním tvořením. A jaká by to byla pohoda s prázdným žaludkem? Tu opět přispěchal Kabinet kerkonoské slovesnosti a vhodným sortimentem pochutin i nápojů zpříjemnil tříhodinové sousedské rozjímání, neboť nejen duši, ale i ledví je třeba opečovávat.

Školní vánoční besídka v kině sestávala hned ze tří divadelních představení. Velmi nápaditě zpracovaného, stínohrou protkaného, jemného biblického vánočního příběhu v podání dětí dramatického kroužku (pod hlavičkou ZUŠ Jilemnice vede paní učitelka Lucie Václová), dále pak veselého vánočního dobrodružství s koledami od dětí z první a druhé třídy, a nakonec ještě i hudbou prostoupeného vtipného příběhu z pekla v podání dětí z literárního kroužku (přičemž s nejmenšími a literárním kroužkem si pásmo připravila paní učitelka Lenka Holubcová a paní družinářka Bára Kavánová). A jelikož umělců byly více než tři desítky, přičemž každý má rodiče i prarodiče, hrálo se vše jako „vyprodaná“ premiéra i „vyprodaná“ repríza.

Vánočního koncertu se letos ve velkém stylu zhostily sbory Skřivánek a Mládí působící při ZUŠ Jablonec nad Jizerou, třetina z téměř čtyř desítek pěvkyní byla ponikelská, jediný pěvec byl také náš, korepeticorka Magdaléna Jarošová mladší také naše, a samozřejmě sbormistryně Květa Kavánová mladší také tak (prostě samé mládí...).

Pak už se začalo schylovat k vyvrcholení večera v podobě živého mechanického betlému, a to za spojeného úsilí desítek dětských figur a desítek je doprovázejících pěvců ze sborů. Pakliže jsme se snad trochu obávali, jak děti zvládnou mluvené party v krátké vánoční hře (doposud je mluvíváli dospělí), křivdili jsme jim. Děti byly totiž úžasné, a i navzdory řetězícím se problémům s ozvučením, dokázaly improvizovaně umluvit náves obyčejnou hláskou troubou. A když se pak za zvuků koled rozpochovaly všechny figury, stalo se něco mimořádného! Všechna ta tráva a bahno naší návsi, halas

od stánků, ryk dětí z hřiště i silniční provoz – to vše najednou ustalo, zmizelo. A na návěs se začaly pod prolétnuvší hvězdou betlémskou snášet nadýchané sněhové vločky, které ji za chvíli zasypaly tak, že byla jak z Ladova obrázku. Prostě typický středomořský Betlém... A nebo se mi to všechno jen zdálo? Nevím sám, atmosféra té chvíle byla natolik sugestivní...

A vánoční stromeček, ten letos dostal nová světélka. Vybraly je kolegyně z ouřadu – a trefily se!

Suma sumárum, mládí se osvědčilo. A tak jim i na přesek dáme prostor. Vždyť Vánoce slavíme právě a především příchod nových nadějí!

Tomáš Hájek, rychtář Kabinetu kerконоšské slovesnosti

PONIKELSKÉ TANEČNÍ LEKCE 2025

„Kdo tančí, dvakrát žije – jednou pro tělo, podruhé pro ducha.“

Společně s ponikelskými a přespolními sousedy jsme měli opět možnost osvěžit a obohatit obě části našeho já. Když jsme v zářijovém vydání zpravodaje avizovali chystané taneční lekce pro začátečníky, věčné začátečníky a přátele tance, těšili jsme se na sérii večerů v milé společnosti. Podařilo se – a věřte, byla to opět velmi příjemná setkání.

Po šest podzimních pátků jsme se společně věnovali praktické přípravě na nadcházející plesovou sezónu. Věkové rozmezí účastníků se pohybovalo od čerstvých osmnácti let (to pro utvrzení znalostí nabytých v nedávných klasických tanečních) až po šedesát plus (to bylo pro změnu pro ověření, že je rozsah pohybů ještě dostatečný a pro osvěžení již dříve získaných společenských dovedností). Nechyběli ani ti „tancem dosud nepolíbení“. O to větší byla naše radost, když se na konci večera páru podařilo poznat, o jaký tanec se jedná a objevil se celistvý základní krok. V průměru se scházelo 16 párů, což je na páteční večer pěkné číslo.

Večery začínaly před šestou hodinou večerní osvěžením na baru. Následovala první hodina výuky, po ní třicetiminutová pauza na za/vz-pamatování a hned druhá hodinová taneční průprava. Pevnou součástí programu byla opět po loku na

osvěžení praktická půlhodinka na závěr, kde měli účastníci možnost zkusit právě probrané taneční variace. Jen při zkoušení lze totiž udělat chyby, díky nimž odhalíme mnoho dalšího. Taneční část večera končila ve 21 hodin. Tedy... lehce po, protože doplňující dotazy a poslední písničky na přání mají v programu čestné místo. Snažili jsme se být pro dotazy vždy dostupní, aby těch „aha“ momentů mohlo být co nejvíc.

Myšlenkou programu lekcí bylo: „Ať se to dá na plesoch a zábavách použít.“ Ne jenom variace do šuplíku. Prošli jsme tedy základní standardní a latinsko-americké tance, více času jsme věnovali výuce tanců jive a salsa. Jak bylo řečeno na začátku, lekce měly obohatit ducha i tělo. Některé tance byly více o technice, některé více o posílení fyzické kondice. Vždy však s mírou, aby radost z tance převládla. Cílem nebylo projít desítky variací a fyzicky či mentálně odrovnat tanečníky, ale nabídnout čas společně strávený – jak v rámci celé skupiny, tak jednotlivých párů.

Tímto chceme všem účastníkům ponikelských tanečních lekcí poděkovat za důvěru, se kterou se do akce pustili, a za skvělou atmosféru, která se podařila opět po roce vytvořit. Těšíme se na další společné akce!

Tomáš a Renata Jindrovi, lektori

PODZIMNÍ SEZÓNA JE ZA NÁMI

Tak máme za sebou podzimní část sezóny. Letos jsme měli přihlášené dvě věkové kategorie. Starší přípravku ryze Ponikelskou, s kterou jsme v hlavní sezóně absolvovali 16 zápasů s bilancí 12 výher a 4 porážek, se skóre 118 vstřelených branek a 54 obdržných. Kategorii mladších žáků máme spojenou s Horní Brannou. Za sezónu jsme sehráli 9 utkání s bilancí 6 výher, 1 remíza a dvě porážky s celkovým skóre 40 vstřelených branek a 12 obdržných. Naše mládež čítá celkem 17 dětí. Jedenáct ve věku přípravky a šest v žákovském věku.

Roman Petruška, oddíl TJ Poniklá

Pořadí	Z	V	R	P	S	B
1. SK Semily	9	7	0	2	27:17	21
2. TJ So Horní Branná/TJ Poniklá	9	6	1	2	40:12	19
3. TJ Sokol Martinice	9	5	1	3	35:15	16
4. FC Lomnice nad Popelkou	9	5	0	4	25:22	15
5. TJ Spartak Rokytnice	7	4	0	3	29:24	12
6. FK Turnov B	8	4	0	4	19:25	12
7. TJ Sokol Nová Ves	8	1	0	7	14:37	3
8. Bozkov	9	1	0	8	11:48	3

TRADIČNÍ NAHÁŇKA NA ČERNOU ZVĚŘ SE VYDAŘILA

V sobotu 25. října se v Sytové uskutečnila tradiční naháňka na černou zvěř, kterou pořádal myslivecký spolek Háje pod vedením Davida Tulacha. Jedná se jednoznačně o největší loveckou akci na divočáky tady v okolí. I přes nepříznivé počasí se jí zúčastnilo 50 střelců a 7 loveckých psů. Po celodenním úsilí bylo nakonec odloveno 9 divočáků a 2 lišky.

Samozřejmě i náš myslivecký spolek Kákov Poniklá-Víchová-Jestřabí pořádá své tradiční naháňky na černou zvěř. Nejsou určitě tak velkolepé, většinou nás bývá okolo 20 účastníků. Poslední se konala 29. listopadu za účasti 17 střelců, 5 honců a 3 loveckých psů. Právě zkušené lovecké psy byli důležitým faktorem celé akce. V těžko přístupném terénu, v části honitby zvané Mladkov,

narazili na větší tlupu divočáků, kterým se absolutně nechtělo opustit svůj úkryt. Teprve po výstřelu z kulovnice se dali do pohybu. Tlupa šla za vodící bachyní a téměř 100kilový kňour vyrazil opačným směrem. Naštěstí šli do míst, kde jsme měli rozestavené střelce a ti se nemýlili. Odloveni byli dva 50kiloví divočáci a již zmiňovaný velký kňour.

Ne vždy se však takto zadaří. Někdy zvěř uteče ještě dříve, než je leč uzavřena, jindy se prostě nenechá vytlačit a nebo nás prostě obejde. Nejúčinnější zůstává noční lov za pomoci nočního vidění na čekané. Za tuto práci bych chtěl všem myslivcům, kteří se tomu věnují, velice poděkovat. Snižovat stavy černé zvěře je v současné době jednoznačně prioritou všech myslivců, neboť zvěř černá nemá v přírodě žádného přirozeného nepřítele kromě lovců a dopravních prostředků.

Náš spolek má v tuto chvíli odloveno 33 kusů černé zvěře, což je o 9 kusů více než loni, přesto je divočáků stále dost a rozrytých luk stále přibývá. Velmi deštivý podzim a louky nasáklé vodou černé zvěři práci značně usnadnily. Je však potřeba si uvědomit, že se v přírodě bude vyskytovat taková zvěř, jaké jí člověk připraví životní podmínky. Jestliže se bude i nadále pěstovat kukuřice na tak velkých plochách orné půdy, tak boj s divočáky nemůžeme vyhrát. Neboť čeští myslivci stárnou a na rozdíl od divočáků je nás každým rokem méně a méně. Je to začarovaný kruh, ze kterého nevidím zatím žádné rozumné východisko.

Zbyněk Bujárek, předseda mysliveckého spolku Kákov

STOPY ZVÍŘAT, KTERÉ MŮŽETE SPATŘIT VE SNĚHU (nebo v blátě)

PES

KOČKA

VEVERKA

ZAJÍC

KUNA

DIVOČÁK

SRNEC

SVATOMARTINSKÉ PUTOVÁNÍ V PONIKLÉ UŽ MÁ SVOU TRADICI

V sobotu 15. listopadu naše obec trochu více ožila tradičním (5. ročník) Svatomartinským putováním. Již v 11.30 se otevřel vestibul školy, kde přihlášení účastníci dostali skleničku, mapku s informacemi a mohli se po první ochutnávce bílého Tramínu, červeného a červeného vína Zweigeltrebe vydat na cestu.

Dům od domu na všechny zúčastněné (nebylo jich zrovna málo, 134) čekaly ochutnávky vždy dvou vzorků vína a spousta báječných dobrot v podobě jednohubek s různými pomazánkami, sejkor, pečených brambor, utopenců, klobásek, sýrů, ovoce, zeleniny, ale i pečených slaných domácích závinů, tyčinek, sladkých koláčů, koláčků a mnoho dalšího od nápadytých hospodynek a pánů kuchařů.

Ochutnávala se vína loňská, ale i letošní mladá z vinařství Buchta ze Zaječčí, vinařství Helma Luděk a Helma Jiří V. Němčice. Prezentovaly vzorky vín z vinařství Lechovice Znojmo, vinařství Znovín Znojmo, vinařství Kovacz Novosedly. Na deseti stanovištích si přišli na své milovníci vín bílých, červených i rose. Komu některé víno zachutnalo, mohl si přikoupit další degustační vzorek.

Ti nejrychlejší, kteří na trasu vyšli hned kolem poledne, došli do cíle na koupaliště ještě za světla. Ten, kdo nespěchal, užíval si sobotní volný den k setkání s přáteli, sousedy a známými. Pohovořil, zasmál se, trochu se i prošel a vydýchal na čerstvém vzduchu. Někdy je delší cesta mezi stanovišti ku prospěchu.

Příjemné osvětlení svíček, topidlo a občerstvení v kiosku „Bahýnko“ zahřálo na duši, v bříšku i prokřehlé ruce nejednoho přichozícího. Listopadová mlha zhasíná slunce, pranostika, která se úplně nepotvrdila, trochu krápolo a tak posezení v teple bylo fajn. Všichni, kdo došli na závěrečné stanoviště, pomyslně získali medaili za statečnost, protože degustačních vzorků bylo opravdu dost.

Děkujeme, že jste přišli a užili si čas společně s námi.

Členové a přátelé pořádající T. J. Sokol Poniklá

Paul Dance, z.s.
a SD Jilm Jilemnice
vás zvou na

TANEČNÍ SHOW KALEIDOSKOP XXVI

HLAVNÍ SÁL SD JILM
Pondělí 2. února a úterý 3. února 2026
od 18:30
Vstupné 200 Kč

Předprodej lístků na IC Jilemnice od 10. prosince 2025
(online na sdjilm.enigoo.cz/app/ticketsd ten samý den od 12:00)
Během vystoupení budou využity světelné a mlhové efekty!

Divadlo
A. Dvořáka Pířbram

Předprodej: od 10.11. 2025
690 / 670 Kč

společenský
dům **Jilm**

Úterý 10. 2. 2026 v 19:00

Hrdý Budžes

Autor Irena Dousková | Režie Jiří Schmiedt | V hlavní roli Bára Hrzánová

Inscenace vznikla za finanční podpory Středočeského kraje a MČ ČR. MĚSTO PÍŘBRAM www.divadlopibram.eu

31. ročník divadelní přehlídky Březen - měsíc divadla 2026

KONCERT

Javorský
Vladimír & Miroslav
Kemel

Pondělí 2. 3. 2026
19:00 hod.

Jilm
společenský
dům

Stolová úprava s možností občerstvení.
Výstava karikatur Mirka Kemela v předsáti.

Předprodej vstupenek od 10. 11. 2025
v Informačním centru Jilemnice + www.sdjilm.cz 340Kč

STUDIO YPSILON PRAHA

ARNEŠT, GOLDFLAM
VRATKA PRKNA
VRATKA PRKNA

Čtvrtek 12. 3. 2026
v 19:00

Jilm
společenský
dům

Předprodej od 10.11. 2025 v Informačním centru + www.sdjilm.cz 690/670 Kč

Speleoexpedice Racha
GRUZIE

Blíží se konec roku a s ním čas bilancování. A když je možnost ohlédnout se ne za jedním, ale hned za deseti lety, je už potřeba se podělit. Pojd'te se tedy s námi ohlédnout za deseti lety našich výprav do daleké nádherné země, jejíž správné jméno je Sakartvelo, ale pro vnější svět je známá jako Gruzie.

Vše začalo ještě trochu dříve – **v roce 2012** oslovila gruzínská Agentura chráněných území (APA) Správu jeskyní České republiky o pomoc se zahájením turistického provozu v jeskyni Prometheus, zavedení mikroklimatického monitoringu, speleoterapie atd. Mezi odborníky, kteří tehdy do Gruzie vyjeli, byl i geolog SJČR a člen naší ZO 5-01 Bozkov/Poniklá Vratik Ouhřabka. Projekt byl dlouhodobějšího rázu, cest přibývalo, navazovaly se kontakty. Postupně se ukázalo, že přímo v dané oblasti a širším okolí je spousta neprobádaných nepřístupných jeskyní, ale prakticky žádní jeskyňáři – na celou zemi jich v té době bylo pět (v České republice je aktuálně registrováno 1390 členů České speleologické společnosti).

A tak se **v srpnu 2016** vypravila první 12členná bozkovsko-ponikelská expedice a jeden člen ZO 6-19 Plánivy z Moravského krasu do vesničky Kumistavi v oblasti Imeretie ve střední Gruzii. Po lehce dramatickém přistání v Kutaisi s pravděpodobně bývalým stíhačkovým pilotem (tehdy se ještě létalo s přestupem v Kyjevě) a ubytování na základně u Amirana a paní Iry se výprava přesunula asi 50 km do pohoří Racha (čti „Rača“, tato oblast dala název celému našemu projektu a zůstává mu i nyní). Stanový tábor byl postaven v lese na náhorní planině nad hornickým městem Tkibuli (asi 1300 m n. m.) a skrz džungli rododendronů a cesmín se naši chlapi v doprovodu místních speleologů denně probíjeli několik kilometrů k jeskyním Racha 2001 a Muradi. Místní jeskyňáři o těchto jeskyních věděli, část prošli, ale na systematický průzkum neměli lidi ani vybavení. Po návratu do Kumistavi je čekal trochu teplotní šok – tato oblast je už mírně subtropická, rostou tu pomeranče, mandarinky, kaki či granátová jablka, a letní teploty tu běžně přesahují třicet stupňů, bylo tedy třeba dodržovat pitný režim, což ovšem zaskočilo místní podniky, na takovou spotřebu piva nebyli zvyklí. Objevů bylo spousta, ale ještě více zůstalo neobjeveno.

V srpnu 2018 se uskutečnila druhá výprava, cestování nám velmi ulehčilo zavedení přímé linky Praha-Kutaisi. Cílem bylo dokončení dokumentace jeskyní na plošině Racha a pokračování dokumentace jeskyní v okolí Kumistavi. Paní Ira s manželem na nás nezanevřeli, v místním bistro se pomalu učili čepovat pivo, výzkumné cíle expedice byly splněny. Na podzim proběhl ještě jeden malý výjezd o pouze třech účastnících, aby domapovali jeskyni Racha 2001 a zhodnotili možnost průzkumu další z předpokládaných větších prostor – jeskyně Bgheri nedaleko Kumistavi. Vchod jsme našli, zhodnotili a...

... **v srpnu 2019** pokračovali další cestou. V Gruzii není úplně jednoduché zajistit potřebné vybavení, není běžné, že lidé mají doma nějakou techniku typu motorová pila apod., a sehnat i drobnější nářadí je problém, ale dostat tam tyto věci letecky je prakticky nemožné nebo přinejmenším drahé. A tak se šest odvážných členů vydalo na 3700 km dlouhou cestu dvěma auty přes Balkán a Turecko, další pak přiletěli pravidelným spojem. Jeskyně Bgheri byla hlavním tématem této výpravy. Dovnitř lezci pronikli oproti očekávání docela lehce, a jeskyně naplnila očekávání více než vrchovatě. Čekaly je obrovské prostory na vodním toku, průzkum byl ale velice náročný kvůli velkým balvanům v dlouhých chodbách, kamenným polím, které hrozily sesuvy, dokumentaci ztěžovala všudypřítomná jemná vodní tříšť.

I nám covid přetrhl na jeden rok expediční nitku, o to nadšenější jsme **v září 2021** opět sedali do letadla. Wizzair navíc začal do Kutaisi létat i z Wroclawi, což nám umožnilo větší variabilitu v plánování termínů výprav. A od té doby pokračujeme plynule – **každé září** odletáme s očekáváním nových objevů. Výzkumy jsou velmi náročné a na mnoha místech nás zastavily vodní sifony, pokusili jsme se tedy oslovit i speleopotápěče. Byli jsme moc rádi, když se k nám přidali kluci z jiných ZO, s potřebným vybavením a znalostmi, navíc je spousta z nich členy Speleologické záchranné služby, což v Gruzii je víc než potřebné, o IZS si tam mohou nechat jen zdát. Díky tomu se hodně rozšířily možnosti dalších potenciálních objevů. Prozatím byl ukončen výzkum v Bgheri, pokračujeme v průzkumu a dokumentaci Melouri, prozkoumáno (částečně i proplaváno) bylo několik dalších jeskyní v okolí Promethea: jeskyně Giana, Didghele, Opicho, Opicho I. a dalších menších prostor, dokumentovány jsou i nepřístupné části v samotném Prometheu. Dále se podílíme na průzkumu a dokumentaci jeskyní v oblasti Samegrelo (příprava projektu zpřístupnění jeskyně Arsen Okrojanaschvili), letos začal výzkum jeskyní u vodopádu Toba a Oniore, zajišťujeme kontinuální monitoring průtoků podzemních řek a mikroklimatu.

V jeskyních oblasti Racha bylo objeveno a zdokumentováno cca 5 km chodeb. V Bgheri zdokumentováno 4243 m, z toho objeveno 3400 m. Zdokumentovaná délka Melouri je 4331 m, námi objeveno 600 m. Další objevy mají většinou délku v řádech stovek metrů. Jak říká náš spolkový předseda – co bychom za to tady u nás dali...

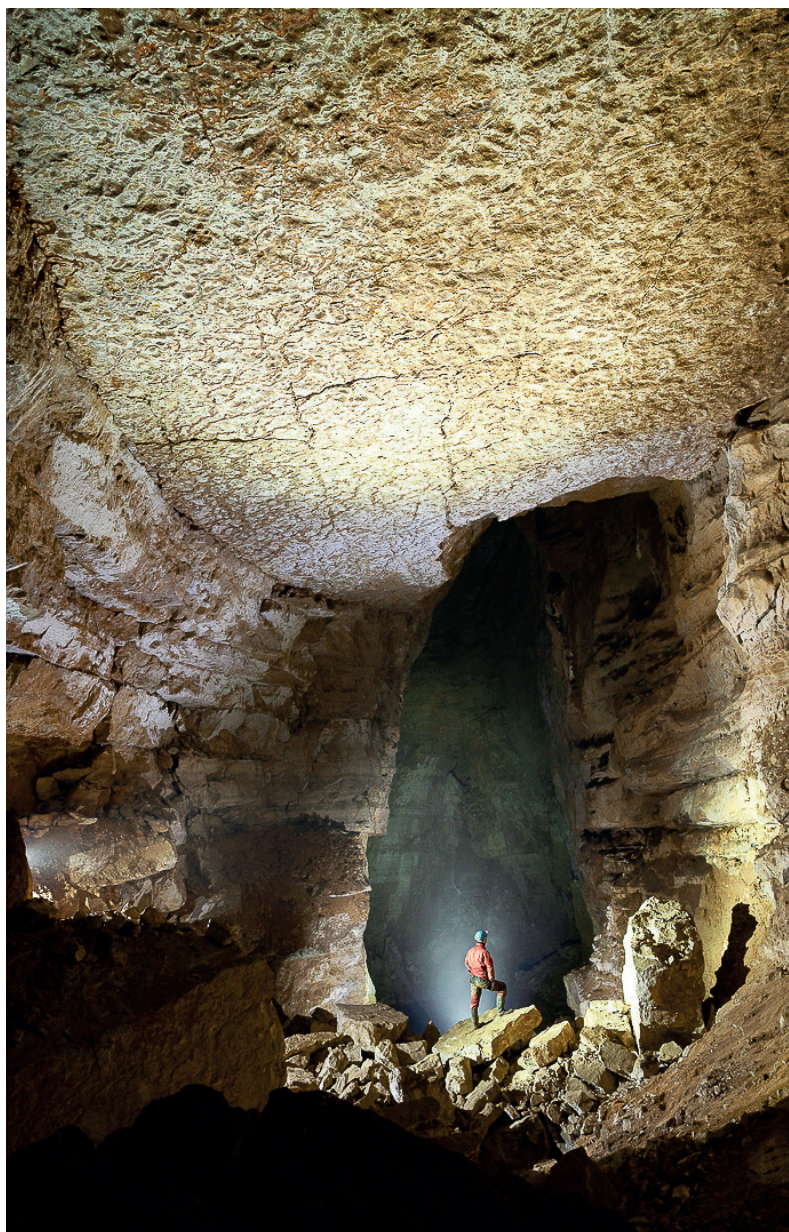

Za těch dlouhých deset let jsme také navázali velmi pevný vztah s našimi neskutečně trpělivými domácími Irou a Amiranem, majitelem místního bistra Jambulim a jeho rodinou, a samozřejmě místními speleology Valerim, Gigem, Amiranem, se zaměstnanci místní přístupné jeskyně (vedoucí provozu Beto, rangeři), místními trhovkyněmi, díky Vratikovi nás znají a vítají i v dalších přístupných lokalitách spadajících pod APA. Díky našim přátelům jsme poznali už docela velkou část především západní části této krásné země i nezměrnou pohostinnost zdejších lidíček, kteří mají život o hodně obtížnější než my tady. Naším poznávacím znamením jsou zelená expediční trika, díky kterým budíme pozornost všude, kam se vrátíme, a která nám občas i nečekaně otevřou nějaká ta nová dvířka. Jsme už součástí tamního světa a jsme za to moc rádi.

Od roku 2016 jsme v rámci projektu Racha strávili v Gruzii v součtu víc jak čtvrt roku a vystřídal se tu 43 jeskyňářů. K původnímu týmu naší ZO 5-01 a 6-19 se postupně přidali další členové ČSS ze skupin ZO 1-05, 1-10, 2-02, 4-01, 5-05, 6-01, 6-25. Děkujeme všem česko-slovenským i gruzínským kolegům a kolegyním, kteří se na úspěšných výpravách podíleli, a to jak přímo v jeskyních, tak zajištěním zázemí na základně v Kumistavi i v terénu.

Dalo by se toho napsat ještě spousta. Bohužel prostor zpravodaje není velký a tak se třeba někdy uvidíme i na promítání (pokud dáme nějaké dohromady).

text: Lenka Hájková, ČSS ZO 5-01
foto: Ondřej Skalský

PERLIČKOVÉ OZDOBY KRÁŠLÍ KUS SVĚTA

Vážení čtenáři, perličkové ozdoby se nyní před Vánoci rozjíždějí z Poniklé doslova do celého světa. Pokud byste se chtěli podívat, jak je vnímají za našimi humny, rádi Vás pozveme na výstavy, které jsme připravili ve spolupráci s různými muzei a galeriemi. Některé se věnují výhradně ozdobám, na jiných si můžete prohlédnout i betlémy z různých regionů Česka.

Barbora Kulhavá, Rautis

Rumburk – muzeum Výstava betlémů a perličkových ozdob 29. 11. 2025 – 31. 1. 2026

Výstava betlémů z různých koutů šluknovského výběžku, doplněná o expozici perličkových ozdob.

Tábor – Galerie 140 Výstava „Skleněné Vánoce“ 20.11. 2025 – 04. 1. 2026

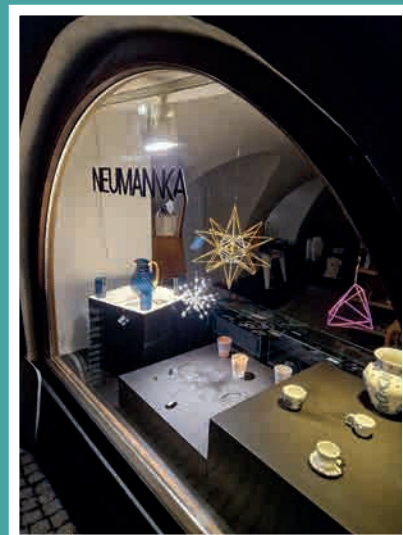

Výstava perličkových ozdob, skleněných betlémů a podmaleb na skle.

Prachatice – Galerie Neumannka Výstava „Šťastné a zářivé!“ 28. 11. 2025 – 27. 01. 2026

Krásná výstava v samotném historickém centru města. Výstava představuje jednotlivé kolekce perličkových ozdob – od tradičních vzorů až po nejnovější designové trendy.

Hořice – Městské muzeum a galerie
Výstava „Vánoční perličky, dětské stromečky
a 12 zastavení v Hořicích“
28. 11. 2025 – 11. 1. 2025

Výstava spojuje tři výstavní projekty – Vánoční perličky, dětské Stromečky plné kouzel a fotografickou výstavu 12 zastavení v Hořicích.

Městské muzeum Nová Paka

29. 11. 2025 – 11. 1. 2026

BETLÉMY

Suchbátův dům

Otevřeno denně, kromě pondělí: 9.00–13.00 a 13.30–16.00 hodin
 Vánoční otevírací doba: 11.11.2025–11.1.2026 zavřeno
 www.muzeum.cz

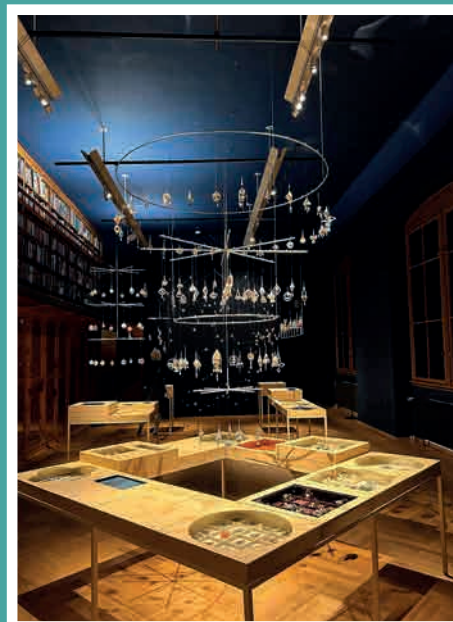
Nová Paka – Městské muzeum
Výstava „Betlémy“
29. 11. 2025 – 11. 1. 2026

Každoroční velkou výstavu betlémů doplňují různě ozdobené stromečky, dva z nich s perličkovými ozdobami.

Vídeň – MAK / Museum für angewandte Kunst
Výstava „Fahrrad & Hummer“
24. 9. 2025 – 1. 2. 2026

Výstava historických perličkových ozdob z celoživotní sbírky vídeňské kunsthistoričky Dr. Waltraud Neuwirth. Doporučujeme výlet, výstava je mimořádně výtvarně zdařilá!

NA POBYTÍ

u Jitky Novotné

Na šesté sousedské popovídání jsme se tentokrát vypravili do Velkých Hamrů, kde v domě s pečovatelskou službou, blíže své dcery, bydlí stále vitální a veselá paní **Jitka Novotná**. Tu máme z Poniklé spojenou především s malou roubenkou nakloněnou nad Ponikelským potokem u křižovatky pod Krakonošovým zátiším. Pochází z rodu Tuláčků, muzikantů a písmáků, jejichž krev nezapře.

Rozhovor vede Tomáš Hájek, fotografie ze svého archivu poskytla Jitka Novotná, momentky z rozhovoru fotila Hanka Hájková. Text je přepisem originálního znění, bez jazykových korektur.

Paní Novotná, jelikož by to naši čtenáři z fotografií určitě nepoznali, prozradím jim, že jste letos oslavila 95 let.

To je u nás už takovej pevnej rod. Z tatínkovy strany jeden bratranec zemřel na stovce a vůbec všichni vydrželi aspoň k devadesátce.

Když se mě někdo zeptá, kde že to v Poniklé bydlí ta slavná „Ponikelská

babá kořenářka“, odkazuju ho na vaši chaloupku. Jednak je opravdu krásná, a pak taky z ní ty příběhy přece vycházejí...

No to si tam jednou někdo fotografoval, to jsem ještě byla tam a v plný síle. A já jsem vyšla ven a povídám mu: „No to vám to dá práce, když je ta chaloupka na stranu.“ A von mi na to povídá: „Né, pani, to je krásná rarita!“ V týhle chaloupce bylo původně koňský

řeznictví Vavřince Metelky. To okno na starý chalupě vedle šupny, tak tam byla prodejna. Když někdo přišel nakupovat, tak si otevřel okno a křiknul – a tam mu pak z okna prodali maso. Byla tam malá místnost, kde to všechno dělali, salámy a tak. A vedle, když se šlo k záchodům, tak tam byl kotel, kde vařili tlačanky, a taky udírna. Naši koupili tu chalupu za 5000 korun, který ani tatínek neměl, tak to splácel. A když neměl, vždycky mu počkali, až to nakonec splatil. Metelkovi si postavili dům tady vedle přes cestu a měli pak řeznictví tam (dnes Šír čp. 90). Nás v tý naší světničce žilo pět. A to je dneska k neuvěření, měli jsme jen dvě postele. Tatínek spal s mým starším bráchou Břetislavem, kterému jsme říkali Slávek. Ale Slávek s nim nechtěl spát, že měl prej špičatý kolena – a že ho to tlačí. No a my jsme spali na posteli tři: maminka, já a nejmenší Vítek.

Váš tatínek byl známý muzikant...

Vždycky se říkávalo, mít muzikanta, jaký je to slavný. Ale u nás to tak slavný nebejvalo. Oni vždycky přišli od muziky a táta měl blbou opici, takovou ostrou. Oni byli dva bráchové, Karel a Vít. Strejc Karel byl velice hodnej, ale náš tatínek Vít byl ostřejší povahy, takovej prchlivej. A kolikrát když přišel od muziky, tak se s maminkou hádali. Kdyby maminka mlčela, ono by to bejvalo bylo dobrý, ale maminka ryla, no jak to bejvá v rodinách, nebudu to tady roztentočkovávat... (smích) Muzikantský manželky to neměly jednoduchý. Ale byl to hodnej táta, staral se.

Máte nějakou muzikantskou historku?

To se taky hrávalo „věnce“, to vždycky když se holka vdávala, tak si pozvala muzikanty. A tak tatínek jednou jel z Víchovy a někde u Mladkova asi sebou říznul na kole. A ztratil trumpetu, ani o tom nevěděl. No a pak další den doma povídá: „Mámo, připrav mně trumpetu, já jdu na funus.“ No ale trumpetu nebyla, tak se hledala – a našla se až za tři roky u nějakýho pana Kučery v Jilemnicí, kterej obchodoval s hudebninama... Můj brácha Slávek hrál na saxofon, šel tam pro plátky do saxofonu. A tu tam viděl u pana Kučery viset tu trumpetu. A prej: „Tohle je trumpetu mého táty!“ A pan Kučera byl tak solidární, že když si pro ni tatínek jel, tak mu ji dal. „Na, tady máš a zadarmo, já za ni dal dvě stovky.“

A na co hrál tatínek ty tři roky?

Jé, u nás bylo trumpet, a nástrojů všelijakejch. Tatínek uměl na křídlovku,

baskřídlovku, taky na housle, na klarinet. Po nedělích taky vyučoval u nás doma. Nákej Honziček Řehořků se u nás učil na klarinet, byla neděle, maminka měla vydrbanou podlahu... Jenže do těchhle foukacích nástrojů nesmíš tak slinit, a von slinil moc. A když potom odešel, tak taková louže těch slin na tý vydrbaný podlaze. To se maminka zlobila na tátu. A strejda Karel, ten hrál zase na ty větší nástroje a na basu.

Tak to měl strejda těžší, tahat basu po muzikách, když se chodívalo pěšky, že?

Pěšky do Stromkovic, do Křížlic. Tady jak se říká „přes kámen“, to musíš nahoru k Hrubýmu Kusu a potom dolů k potoku, kde je taková kamenná lávka. A tam se vždycky říkalo „přes kámen“, takže přes tenhle kámen na Roudnici, do Křížlic, ale chodili taky do Roprachtic... Dřív to tak bylo všechno pěšky. Když chodili z prvního máje, když hrávali v Jilemnici, tak maminka už znala, že tatínek nepřijde včas. A tak když šel kolem našeho domu strejca Karel sám, tak maminka říká: „Ty, Karle, a nevíš, kde je Vít?“ A on říká: „Jó, jde za mnou.“ No ale ono to byly dva dny, protože se tam někde zapomněl v nějaký hospodě, tam mu kupovali všechno možný, no a on vyhrával a vyhrával.

A když váš tatínek vyučoval na nástroje doma, dostávali jste jako děti taky kondice a šli v jeho muzikantských stopách?

Jedině bratr Slávek, ten se dostal se saxofonem do velkého orchestru. Ale jinak žádný. Druhej bratr Vítek, ten hrál na trubku nádherně sám od sebe. Všechno z paměti, ale tatínek mu vždycky říkával: „Nejseš žádný muzikant, neznaš noty.“ Neuznával ho, a tím mu bral tu chuť k tomu hraní. No a já jsem škvídlala taky na housle, ale mně to nebavilo, protože mně tatínek k sobě vždycky vzal někoho dalšího. A když mu to nešlo, tak jsem dostala já šmytcem po palici.

Když to nešlo tomu druhému, tak vy jste dostala?

No právě, to jednou přišel pan Šterba, to byl řezník dole na křížovatce (dnes večerka čp. 53). Měli dceru, chtěl holku držet k hudbě, aby se ukázala někde ve společnosti. A tatínek když bral někoho do učení, tak musel ten člověk mít rytmus a vytleskávat, zpívat. A on říkal Šterbovi: „Pepiku, vono to důče Ti nejde, nech ho doma...“ Né, on si to zámánil a kvůli ní jsem pak já dostávala tím šmytcem. Ale moje maminka říkala: „Tak dost,

abyš mě tady důče otloukal kvůli náky takový holce cizí, tak to ne.“ A bylo po hraní.

I když vám by to šlo líp?

No jo, to by šlo, já k tomu měla blízko. Tak jsem aspoň dobře zpívala, a když jsme byli někde na nějaký oslavě, tak jsem zpívala krásně, čistě.

A vy ještě pamatujete tu dobu, kdy k vám chodily paní Kutinová a Kubátová sbírat náměty do svých knížek?

Pamatuju, byla jsem svobodná a hezká holka, když k nám přišla paní Kutinová. Někdo jí k nám poslal, že tatínek zná tyhle historky a taky že zná další tetičky a strejce. A tak k nám chodila a tatínek s ní pak chodil i po těch dalších chaloupkách a sbírali tyhle příběhy a písničky. A paní Kubátová, když už zemřela paní Kutinová, si to všechno převzala do svých pohádek. Strejda Karel byl výbornej muzikant, ale na tom sbírání příběhů a písniček měl větší zásluhu náš tatínek Vít.

Takže v té slavné divadelní hře „šla do nebe basa“, a nikoliv trumpeta, která by si to třeba zasloužila víc...

To mě i bolívalo, že tu poudačku „Jak přišla basa do nebe“ přikli mýmu strejdoj Karloj. Ale ten příběh vymyslel Vít. A ještě napsal poudačku „O skleněný panně“. To bylo nastudovaný, myslím, v Realistickým divadle v Praze a tu skleněnou pannu hrála Ivanka Devátá. A taky mám rukopis, ještě co psal tatínek tužkou, to je „Velká hasičská slavnost“. Paní Kutinová ho podepisovala „písmák a lidový vypravěč“. Tatínek byl sečtělý, hodně četl historický knížky a nejradši měl Napoleona a Zapadlý vlastence. A když odešel, tak mu na truhlu dali trumpetu a dovnitř mu dali tuhle opotřebovanou knížku Zapadlý vlastence, tu uměl nazpaměť.

A čím se živil rodiče?

V továrně, tady v přádelně Palme-Stumpe. Tatínek dělal někde na hoření sále a maminka v sukárně. Oba dva chodili a střídali se ranní a odpolední, aby s náma někdo byl doma. Továrnu vedla paní Menclová, taková Němka hladová. To mně maminka jednou vypravovala, že tam přilítla do sálu vlaštovka, vzala tam šňupeček bavlny, a ona ta Menclová ječela: „No sakramentská sfině, fona i tady mě bude fožirat!“ Tak byla ta bába hladová, no to byla Němka jako poleno. Tatínek přivydělával tou muzikou a potom se taky u nás dělaly ozdůbky na stromek. My jsme taky museli, když jsme přišli ze školy. To když vidim, jak děti dneska hoděj doma po škole ruksak

Ponikléští muzikanti, čtrnáctiletý Vít Tuláček s klarinetem vpravo, 1911.

Ponikléští muzikanti u továrny Prelog, vlevo houslista Jandura a Vít Tuláček s křídlovkou vpravo, kolem roku 1920.

a mají volno... To my jsme dostali každé kupičku s klaučatama a museli jsme udělat úkol, a pak jsme si mohli teprve lítat.

Ale myslíte ne úkol do školy, ale úkol v ozdůbkách.

No jo, na úkol do školy naši prděl. To šlo úplně vedle. A podle toho jsme taky vspívali. Nejstarší Slávek dobřej, na dvojkách. U mě to ještě šlo, ale už tam byly trojky a možná i sem tam šťoury z počtů, ty mně nešly. No a Vítek, ten už byl vůbec takovej... No, nebyl na něj čas. Ten vyrůstal jen tak, že sotva tu školu dodělal. Ale vyrost z něj velice hodnej kluk, jezdil u Jednoty, měli ho tam moc rádi. Mě škola bavila, ale jenom na nějaký pitomosti, já jsem byla na tělocvik, na zpěv a na takový ty slabší věci. (smích) No ale koukej, vyrostla jsem, Pánbůh mně dal, že mám paměť.

Jak jste si hráli?

Tak třeba rozpočítávačku, tatínek nás naučil: Enebene, koza sere na hřbitově křen, kdo ji bude prdel lízat, to je tuhleten. (smích) Hodně jsme hráli s míčem „na školku“, to bylo od jedničky až do desítky, panáka jsme skákali, gumu, s provázkama na prstech jsme si hráli, s jojem z pouti... Z pouti byla i taková vrtulka na kroucený gumě, která po natažení vylétla do vzduchu. Kluci si kupovali rybičky. Ale že bysme měli nějaký plyšáčky, to ne.

Jaké byly poutě?

Komedianty my už jsme dopředu v pondělí hlídali a křičeli: „Už komedanti jedou!“ Byli to Janečkovi a Rumlovi, přivezli řetízák, střelnici, houpačky a dětskej kolotoč s koničkama. U hospody Na louce stával turek v tureckým oblečení, měl fez na hlavě a takovej bílej hábit.

A měl takovou velkou kostku tureckýho medu s oříškama a mandlema. Ježiši, těch vos, co kolem něj lítalo, on se jen oháněl. A vždycky, když jsme chtěli, tak sekyrkou sek a dal nám kousek toho medu, od toho vždycky bylo všechno uleptaný, to maminka „jásala“. Když je dneska pout, tak si tureckej med objednáme, ale teď už je jináč, takovej měkčí. Nenadělá takovou prasečinu.

Lyžovala jste ráda?

My jsme měli v rodině jednu lyže. Když nám tatínek chtěl pořídít lyže, tak musel porazit jasan. A ten si vzal truhlář Stínil a udělal nám z něj jednu lyže. Ty jsme měli dohromady. A to jsme se hlídali. Vždycky budíka, a ten kdo vyrazil na lyže, měl to třeba na čtvrt hodiny. Ale Vítek, ten se vždycky hlásil jako poslední, ten si toho využil, aby si to mohl natáhnout, že už po něm nikdo nebude. Ten si to dětství uměl užít. (smích)

A vy jste chodila do školy do Poniklé?

Já mám tady pět tříd obecných a tři třídy měšťanky. Chodila jsem od roku 36, takže jsem pak zažila ve škole válku. Některý původní učitelé museli pryč a nám tam vyhandlovali novou paní učitelku Knihovou. Byla to Češka, ale nastražená, aby Němci věděli, co se mezi učitelma hovoří. Tady chodily nahoru do školy jen český děti, německý chodily dole do expozitury, jak je dneska Klára. To byly z Berlína evakuovaný rodiny. Každý, kdo měl volnou setničku, si musel vzít nějakou tu německou rodinu k sobě. Byly to ženský s dětma, chlapi vojákovali.

Ale k vám asi nikoho nedali, protože vás už tak bylo na dvě postele dost...

K nám to nešlo. (smích) Málem jsem špatně dopadla kvůli jedný tý mla-

dý německý potvoře copatý. Bydlela u Ďoubalíků, co bylo papírnictví, to je pod kostelem za Soukupovejma. Ta mě vždycky provokovala, už jen ten obličej takovej ryze německej, brejle a culíky. A já jednou, bylo po dešti, takhle jen málo jsem do ní strčila a ona se vymáčela v louži. Než jsme došli do školy, už tam byl Knapáček, ten starosta (Pozn.: Emil Knappe, po válce popravený), a řákej četník Vlastovička, nevím, jestli se tak jmenoval, říkali mu tak. To mně už tenkrát bylo čtrnáct let. A oni, že za trest musím do Německa na práci. A tatínek, protože měl tu muziku, tak měl zas kolem sebe takovejch dobrejch lidí, třeba doktora Messnera z Jablonce. A on tam za nim šel a říkal: „Koukej, důče má jít do Německa, vždyť k čemu vypadá?“ „Ta do Německa? Vždyť by tam ani nic neuzvedla“, a napsal takový dobrozdání s vykřičníkem, že nejsem schopná. A to mě zachránilo.

U Ďoubalíků bylo papírnictví? To je stejně zvláštní, v jakých chaloupkách taky byly nějaké obchody. Vzpomenete na další?

Vezmeme to odspoda. Nejdřív od silnice byli Hajnovi, ti tam měli hospodu. Pak Širovi, tam se říkalo Paulů, tam jsme chodili pro chleba a pro housky, dneska se tam zase peče. Pak Kučerovi (dneska Svobodovi čp. 86), tam byl švec. Potom Jenda Farskej, klempíř. Pak nebylo nic, tam jsme byli my, chudý – ale my jsme měli k sobě hezký vztahy, a to je velký bohatství. Pak byl koňskej řezník Metelka, pak byla trafika u Krafků (ta chaloupka pod tarasem), strejci tam hráli karty a chodilo se tam pro cigarety a takový zboží. A pak byl holič Huder, jak se říká Huderovo, ten barák už neexistuje. Potom tam přes potok byl obchůdek, to měli Kavánovi (dnes Šefčík čp. 249), pak

Sourozenci Tuláčkoví (zleva) Břetislav, Jitka a Vít s maminkou Zdeňkou a tátínkem Vítem u kůlny domu čp. 205 (dnes 88) v Poniklé, 1936.

byl krejčí Novotnej a pak byl chudobnec (dnes čp. 106).

A jak to bylo s tím chudobincem?

Byli tam třeba takový přestárý lidi a tam si dožívali. Ale i mladší, třeba se tam narodil paní učitelky Jeriový manžel František, dělal potom číšníka a psal básničky. Ale tam měli opravdu jen takový malý místnosti, jen takový šuplíky. A v dalších domech pak byl konzum, pak zas bylo řeznictví pana Šíra, jak se říkalo pod letadlem (dnes Sedláček čp. 118). Tam jsme jeden čas dostávali polívky. To platila obec pro ty chudší děti, co na to doma neměly.

Byla ta polévka skutečně tak „masitá“, jak se píše v kronikách?

Jo, to byla, protože to bylo z řeznictví, takže to vonělo masem, nám to chutnalo. Pak byl truhlář Venclů a naproti cukrář Bekr. To jsme taky tam jednou jako děti kradly. On tam měl za korunu pusinky, ze sněhu z bílků, a my jsme tam jednou šli, zvonili jsme, ale nikdo nám nepřišel otevřít. My jsme tam čekali, zevlovali, a tak jsme si potom každá tu pusinku vzala. A to zrovna když tam cukrářka Bekrová přišla, tak jsme utíkaly, a pak se venku skrejšovaly, kvůli jedné pusince. Ona by paní Bekrová možná ani nic neřekla, ona byla taková hodná. Všechno se dalo pořádit ve vsi, ale zase na to lidi tak moc neměli, oni si ty fabričky moc nevydělali.

Kam jste šla po škole?

Když jsem vyšla školu, tak jsem se šla vyučit na švadlenu do Jilemnice k paní Krausové. Ale když jsem se vyučila a dostala jsem tovaryšské list, tak jsem na

18 letech nastoupila k Hornům. Panu Hornovi, i když si to nepřál, jsme říkali „pane šéf“. Doma jsem trošku šila, ale mě to nebavilo. Brala jsem zakázky hlavně pro děti, na co jsem si troufla.

A já vás mám za kuchařku...

Tohleto švadlenování mě nebavilo, tak jsem u toho nezůstala. Mě bavilo vždycky vaření. Táhlo mě to k vařečce. Když už jsem pak měla rodinu, potřebovali tenkrát ve školce kuchařku. A to jsem byla ráda. Zažila jsem nádherný roky mezi dětma. Já ty hlásky slyšela ještě teď, když jsem je někde potkala ve vsi, když šla školka na procházku. To je krásná práce pracovat s dětma. To byla nejdřív školka dole ve vile u továrny, a pak, když se postavila nová školka, tak jsme šli nahoru. No a tam to bylo taky krásný, všechno nový, ono to tam tak vonělo. A taky pozor, dobřej kolektiv jsme měly! Tyhle učitelky, kuchařky, uklízečky, všechno v jednom. Žádný že by se stavěly, že jsou učitelky něco víc, ne, to byl hezkej čas, třicet let jsem tam dělala, ráda na to vzpomínám.

Jaké bylo nejoblíbenější jídlo dětí? Pamatujete?

Pamatuju, palačinky.

Ale váš manžel nepocházel z Poniklé, že?

Manžela mám původně z Jaroměře, dostal se sem na umístěnku do fabriky. No to víš, tady bylo holek hezkejch, už jsme na něj čekaly. Aby bylo s kým tancovat. A bylo jich víc, Vodička se tady oženil, Pajer se tady oženil, Soukup se tady oženil. Tancovalo se v Kantýně,

Jitka Tuláčková na lyžích na Ponikelsku, 2. polovina 40. let.

Jitka Tuláčková u neznámého fotografa, 1945.

taky se tancovalo u kostela U Holubců na sále. A chodili jsme taky do Křížlic přes kámen, tam je pout' hned po naší. Byly taky „čaje“ ve Mlejnkách. Ale že tatínek byl muzikant, on do toho trochu viděl, tak věděl, že Mlejnka byla trochu „lehká místnost“. Takže když jsem chtěla na čaje, tak mě tam nenechal, až pozděj jsem si to prosadila. S mužem jsme žili skromně, ale v dobrotě. Vychovali jsme spolu dvě dcery.

Jak jste to měli s divadlem?

Tatínek hrál divadlo. A já jsem taky hrála. Protože já, když jsem o někom mluvila, tak jsem ho uměla napodobovat, to

Josef Novotný v období učení v Jaroměřu a hraní v kapele s horníky v Trutnově, přelom 40. a 50. let.

Jitka Tuláčková u fotografa Foreta ve Vrchlabí, 10. 2. 1953

Jitka Novotná s dcerami Jitkou a Janou na stráni U Kaprasova háje v Poniklé, únor 1970.

jsem měla po mým tátoj. Hrávali jsme divadlo v přírodě na tom starým hřišti Na Vršku. Tam se sedělo na stráni a my jsme hráli dole pod divákama. Harcuba „Poslů“, to byl velkej herec a taky Eliška Janatová. A Frantík Hendrychů, ten byl hezkej, za nim holky pálily. A hrávalo se i na sále. To se hodně hrály takový ruský hry, pamatuju, jak jsem sháněla válenky.

A nevadilo vám hrát ty budovatelské hry?

My jsme je hráli rádi. Já jsem zažila konec války, pro mě to bylo veliký. Já jsem šla s tou dělnickou politikou. To byla stejně krásná chvíle, když mně bylo patnáct, trajdali jsme dole po silnici, tam ještě ujížděli Němci a Rusové se tam pohybovali, byla to taková mišmaš. Divím se, že se o nás maminka nebála, ale asi už viděla, že je konec. Válka nebyla pěkná.

Tento rozhovor vyjde v našem ča-

sopise před Vánocemi. Vzpomeňte, prosím, na Vánoce vašeho dětství.

Byly krásný. Ted'ka každej vymejší, co dát dětem k Vánocům. My dřív měly „Štědrou bábu“, to maminka vždycky, když už bylo po tý skromný večeri, šla za dveře a říkala jako tý štedrý bábě: „Jojojo, já jim to předám, já jim to předám.“ A předala nám ty dárky. Každý jsme tenkrát dostali knížku, který jsme si vážili. Byla cejtit zvenčí takovou venkovinou a já jsem k tomu čuchala, jaký to bylo krásný. Někdy byl i jinej dárek, ale knížka byla vždycky, na to tatínek dbal.

Jaké jste drželi zvyky?

Házeli jsme venku bačkorou. Doma to nešlo, tam na to nebylo místo. Mně nevyšla, špičkou neukázala jakoby ven z chalupy, a tatínek poudal: „Tak se d'ůče nevdáš...“ Lili jsme olovo, to tatínek sehnal asi u sousedů klempířů Farskejch.

K večeri jsme měli hubovec, dělali jsme ho nasladko s rozinkama, vánočku a čaj, naši měli trochu kafe. A ryba se kupovala u Kavánů, pečenáč to byl, ze sudu to dávali. A pak jsme se kochali těma knížkama, prohlíželi jsme je a čekali jsme na půlnoční. Tatínek tam vytruboval půlnoční, na housle hrál kapelmajstr Jancák, děda Franty Kavánovýho, a tam jsme zpívali na kůru. Vždyť to bylo tak hezký!

A to tedy bylo! Děkujeme za rozhovor.

Poznámka: Komu se vzpomínky paní Jitky Novotné líbí, může si jich dopřát ještě více i v rozhovoru, který s ní letos pro časopis Krkonoše vedl etnograf Libor Dušek. Rozhovor s ní vyšel v čísle 8/2025. A i ve všech dalších číslech jsou ostatně velmi pěkně zpracované rozhovory s pamětníky i celá řada skvělých reportáží z našich hor.

Zleva: švagrové Hana a Jarča Tuláčkovy, rodiče Zdeňka a Vít Tuláčkoví, manželé Jitka a Josef Novotní před domem čp. 88 v Poniklé, léto 1979.

Jitka Novotná, kuchařka v mateřské škole v Poniklé, 70. léta.

v našem perličkovém seriálu jsme se dostali až k samému závěru. Seznámili jsme se s historií od počátků foukání perliček až do současnosti a představili si kompletní proces výroby. Teď už jen zbývá pověsit ozdůbky na stromeček a užívat si klidný předvánoční i vánoční čas. Poslední díl naší série se tedy bude věnovat právě tomu – v první části si řekneme, od jaké doby a proč se vlastně stromky zdobí, ve druhé nabídneme perličkové luštění.

Děkujeme za vaši celoroční pozornost a přejeme hezké Vánoce!

Barbora Kulhavá a Aneta Adámková

DÍL 6.

Vánoční stromeček a jeho historie – Barbora Kulhavá Perličkové luštění/soutěž – Aneta Adámková

Vánoční stromeček a jeho historie

S obdobím zimního slunovratu byly odpradáвна spojeny magické rituály, které často využívaly rostliny, které byly i v bezútěšném zimním čase stále zelené – jednalo se zejména o jmelu a neopadavé jehličnany. Umístění zelené větvičky do domu nebo do stáje mělo chránit jeho obyvatele, případně přinášet štěstí, či plodnost. Tyto lidové tradice ale se zdobením vánočního stromku patrně přímo nesouvisí.

První písemná zmínka o osvětleném a ozdobeném vánočním stromku uvnitř domu pochází z roku 1570 ze severoněmeckého města Brémy a jednalo se o jedli ověšenou datlemi, ořechy, jablky, hruškami, preclíky a papírovými ozdobami. Ta byla postavena v cechovním domě pro děti řemeslníků, které ji na začátku ledna očesaly a dobroty snědly. Zmínky o obdobně ozdobených stromcích v cechovních domech v Německu a Švýcarsku se objevují i dále koncem 16. a v průběhu 17. století.

V Německu se postupně zvyk ozdobených stromů přesunul i do soukromých domů bohatých měšťanů a vysokých úředníků a později ho převzala i šlechta. Až do začátku 19. století ale nebyl běžnou záležitostí, potom se postupně rozšířil v prostředí evangelíků (u katolíků byl za hlavní symbol Vánoc považován betlém). V měšťanském prostředí evropských zemí a USA se

stromčky objevují postupně v průběhu 19. století, na venkov pronikají pozvolna trochu později.

K největšímu rozšíření vánočního stromku přispěly války – nejprve prusko-francouzská (1870–1871), ale zejména první světová (1914–1918). Ozdobené stromky byly rozsvíceny ve vojenských lazaretech a kasárnách se záměrem vyvolat iluzi míru, domova a rodiny. Vojáci pak přenesli tento zvyk i k sobě domů.

V roce 1812 se ozdobená jedlička objevuje i na našem území. Ve svém sídle na zámečku v Libni si ji jako vánoční překvapení pro své hosty přichystal herec a ředitel Stavovského divadla, Johann Carl Liebich. Tuto událost zmiňuje i Alois Jirásek ve svém F. L. Věkovi:

„... začínají takový zvláštní prauch, ředitel divadla, pan Liebich, že toho je původa, aigentlich jeho paní, ta že je někde až od Rejna, a tam že mají ten zvyk, že dají na stůl na Štědrý večer stromeček plný svíček, zlacených ořechů a jablek, ty svíčky že se rozsvítí a pod stromečkem že jsou přichystané všelijaké presenty, to že u Liebichů je vždycky moc hostů na Štědrý večer, kolem toho stromečku že se všechno shlukne a paní Liebichová že rozdává, co Kristkindle přineslo.“

Ozdoby ve tvaru andělů se původně umísťovaly na vrcholek stromku. Zatímco u nás je zpravidla nahradily skleněné špičky nebo perličkové hvězdy, v Německu se s touto tradicí setkáme dodnes.

Hvězda odkazuje na Betlémskou hvězdu, která zvěstovala narození Ježíška. Je symbolem světla a naděje. Velké hvězdy se dávají na špičku stromečku.

Muchomůrka je svéráznou vánoční ozdobou, která se objevuje v mnoha variacích – perličková, skleněná foukaná nebo z lisované vaty. Je považována za symbol štěstí, zdraví a lásky.

Ryba je postním pokrmem a nejstarší zmínka o kaprovi, pojídaném na Vánoce, se váže až do roku 1253!

Zatímco např. v Německu by si pavouka na stromeček nepověsili ani za nic, u nás je symbolem štěstí.

Šišky, ořechy, jablíčka a další přírodniny patřily mezi první skleněné ozdoby. Zde jsou v aktuální „americké“ úpravě jako řetěz se třípytkami, ale formy na ně patří mezi nejstarší.

V pražských měšťanských rodinách se zdobení stromečků muselo rozšířit raketovou rychlostí, protože už roku 1843 píše Pražské noviny o předvánočním prodeji zelených stromků jako o běžné věci.

V oblasti Pojizeří se tento zvyk prosazuje velmi pomalu a v horských částech byl obecně rozšířen až na konci 19. století. Ve vesnických domech byl zdoben jen velmi skromně. Dávalo se na něj domácí pečivo, perník, ovoce, podomácku zhotovené papírové ozdoby, stužky a svíčky. Až později přišly skleněné ozdoby perličkové i foukané, ozdoby z papírmaše

a lisované vaty, papírové ozdoby posypané jemnou skleněnou balotinou, vyřezávané dřevěné ozdoby či ozdoby se žinylkou.

Překvapením možná bude, že slaměné ozdoby a ozdoby z kukuřičného šustí, které jsou nyní vnímány jako tradiční, přišly na scénu až v 60. letech 20. století jako výrobek ÚLUV, navržený v reakci na tehdejší rozvoj chalupářství a estetiku v duchu přírodního stylu. Sláma totiž v lidové symbolice značí mrtvou a prázdnou věc a jde tak proti logice oslav Vánoc, oslavujících narození.

Literatura:

FROLEC, Václav. *Vánoce v české kultuře*. Praha: Vyšehrad, 1989. ISBN 80-7021-018-4.

KŘÍŽOVÁ, Alena. *Dvě století Kristova strůmku*. In: *Národopisná revue*. 2011, roč. 2011, č. 4. Strážnice: Ústav lidové kultury, 2011. ISSN 0862-8351, s. 241–255

JIRÁSEK, Alois. *F. L. Věk: obraz z dob našeho národního obrození*. Praha: Václav Petr, 1939, s. 189

KUTINOVÁ, Amálie a KUBÁTOVÁ, Marie. *Krakonošův rok: rok na krkonošských horách v lidové poudačce, pořekadle a písni*. Liberec: RK, 2020. ISBN 978-80-87100-46-2, s. 218–220.

Příběh o tom, jak se v chudých tkalcovských rodinách slavily Vánoce někdy v prvních desetiletích 20. století, si můžeme přečíst v knize M. Kubátové a A. Kutinové Krakonošův rok. Spisovatelky zachytily vyprávění Marie Plamínkové a Marty Holubcové z Poníklé.

Maminko, kdy bude ten den, kdy se pořádně najíme?

Celej rok sme na těch našich horách žili ve skromnosti, ale na svátky vánoční si každej doložil. Třá byly po celej rok bandory a kyselo, vo vánocích musely bejt koláče a i jiný dobroty. V ten čas se i chudomnej kallec s celou rodinou do syta najed. My, děti sme se dycky ptávaly maminky: „Maminko, prosím vás, kdy bude už ten den, kdy se pořádně najíme?“ A maminka říkala: „Až natkáme dost plátna a až vy, chaso, nasoukáte dost civiček, tak to bude ten den. Koupíme pytel mouky a napečeme koláčů.“

My sme vědaly, jak se máme přičinit. Pomáhaly sme u stavů, ty větší už od třinácti let kalcovaly. A my malá chasa, sme soukaly civičky. Než sme šly do školy, musely sme mít oukol spelněnej. U nás doma bylo šestnáct dětí. A tak bylo i v jinejch mnoha rodinách. A ani sme pořádně nespaly. Postele nebyly, taky kam je dát? U voken stály kalcovský stavý a tak sme spaly na zemi na slámě. Ráno se sláma svázala a dala na dům, večer se to přineslo do sjetnice, rozvázalo, nákej cumlik pod hlavu, přikrejť kabátem a juž se spalo. Stau klapal do noci nad

hlavou a když sme byly pilný, tak sme měly ráno na polštáři každej krajíček chleba. U nás v každým rohu stál stau. Proto ty naše sjetničky mají řadu vokýnek, aby bylo na práci dobře vidět. A tak sme se ušichni činili, aby na svátky vopraudu byl pytel mouky. To bylo radosti, když tatínek pro tu mouku rychtoval trakař do mlejna! My to vobskakovaly a pak sme mu s velkou radostěj běžaly naproti, ušecky co nás bylo. A ted' k pekaři, nebo k sousedoj, kde byla zanní pec. Peklo se třá pohromadě a besedovalo, kolik rodin kolem pece. Maminka zadělala v díži, tatínek připravoval perkýnka na koláče a sypal mouku. Vomasta na ně byla slívová, tvarohová a maková. Cukru to nepomělo, sladilo se cukerinem a byly vobyčejně bez vomastku. Ale jen když byly, a muselo jich bejt honně. Musely vyderžat' do Hromnic. Vánoční doba nastala už při stavění betléma. Tatínek při tom zpíval kolady a my taky. Po celej ten čas chodili pobytníci a každej dostal koláče.

Štědrovečerní večere byla chudá, ale pro nás radostná. Byl hubovec, jáhlová kaše a ty koláče. Ale my, než sme začaly večereť, musely sme každej pojist' po kousku bandoru. Tak sme udávaly čest jillu, kerý nám Pán Bůh dával po celej rok a kerý nás živilo. Potom tepru přišlo to vostatní. Starší chasa chodila sněhem po koladě třá po kolena, zpívala a nosila domů taky koláče i nákej krejcar. To bejvalo krásnejch kolad!

Jen vánočního stromečku sme nepoměly. Jen sme o něm slyšaly. Takovej mívali u pánů a u bohatejch rodin ve městě. Ani sme si nedovelli představit', co to je. Nebo co to je hračka? Japak asi vypadá? A jennou sem přeci vánoční stromeček uvidála. Bylo to zrouna vo Štědrým dnu, když si uzkázal mister z Vysokýho, abysme mu hned přinesli karty do stroje. Doma přemejšleli, koho tam s nima vyslat? No, prej, abych šla já, že sem dost' kurážná. Táta poudal: „Ta vyderží, nešť de!“ Tak sem šla. Sněhu bylo nad kolena a cesta do Vysokýho přes Zabylej tervalo nejmůň dje hodiny. A porád do kopce! Sněhu přibejvalo, padal a někde ho bylo po pás. Taky sem vidála tunel ve sněhu, jak si ho děti vyhrabaly, snad jak šly do školy. Došla sem do Vysokýho, ale z lejtej mi tekla kreu. A du rounou k mistroj. Vodeuřu a – jemine! Voni tam měli ustrojenej stromek. Byl samý zlato a třebro, samý fajnový a malovaný cukrovíčko. Nemohla sem ani vydejchnout'. Mister se pousmál, rozsvítil nákou svíčku a abych prej se podvala. Byla bych koukala porád. Proč my doma nemůžem mít taky takovej stromeček? Vod cesty sem dostala dva šestáky. Chodila sem po městě a v hlauje sem neměla nic jinýho, než ten stromeček. Tu vidím za vejkladem taky takový cukrátko, jak měli u mistra na stromečku. Serdička, ftáčky, kolečka. Nezderžala sem se a koupila jich za patnáct krejcarů. Domu se mi to běželo zvesela. Ale co říct? Netroufala sem si do sjetnice. Tak sem to cukrovíčko schovala do „kohátí“, to sou rozsekaný pařezy kolem chalpy, – a pak du dounitř. Maminka se hned ptala: „Kolik si dostala vod cesty, Madlenko?“ Ukazuju mámě zbytek peněz. Bylo to pět krejcarů. Maminka zahubovala: „Tyhle páni, ty toho daj! Chouda dítě, v takový zejmě!“

Tak bych se byla ráda pochlubila, co mám v papírku v kohátí. Ale bála sem se. Řekla sem to potichu jen svému bratroj Štěpánoj. Měl vohromnou radost. Hned běžal do háje, vybral vhonej stromeček a pak tepru to řek rodičům. No, vejplatu sme nedostali, dyť byly vánoce, ale drobek přec pohubovali, že se peníze mohly vobrátit' na potřebnou věc. A nás všech šestnáct dětí skákalo kolem stromku. Moc parády na něm nebylo, ale přeci se blejskal. V Poniklým juž začaly korale a u Holubců je taky d'áli a leckde v chalpě naulíkali. D'áli z toho kolečka, ušeli-jaký hjezdíčky, a tak nám soused Holubec dal pár kousků pro radost. Tak juž sme vědaly, nač sou ty skleněný parády. Dycky nám to vertalo v hlauje. I holubičky nám strejček Holubců dal ze skla vyfouknutý, i špičku skleněnou na stromeček. To bylo radosti! Maminka našla nákej kousek svíčky a my sme pod stromkem zrouna skákaly. Ale ne dlouho. Pod voknama takový skoky, a tu ve dveřích se vobjevil ukrutnej chlap, fousatej, zasněženej, s holej v ruce. Spustil na nás: „Mordyjónská bando, já vám povim, krást' mi v háji smerky!“ Hromoval a mlátil holej do země, až vokýnka řinčely. „V hraběcí kanceláři si to vyřídíme! Kdyby každej haderník rychtoval na Vánoce stromek, cák by votalo hraběcí milosti v háji?“ Nakonec tak řiz holej do stromku, až se ty parády ušecky rozlítly po sjetnici a sklíčka byly na sto třepin a stromeček spad na zem...

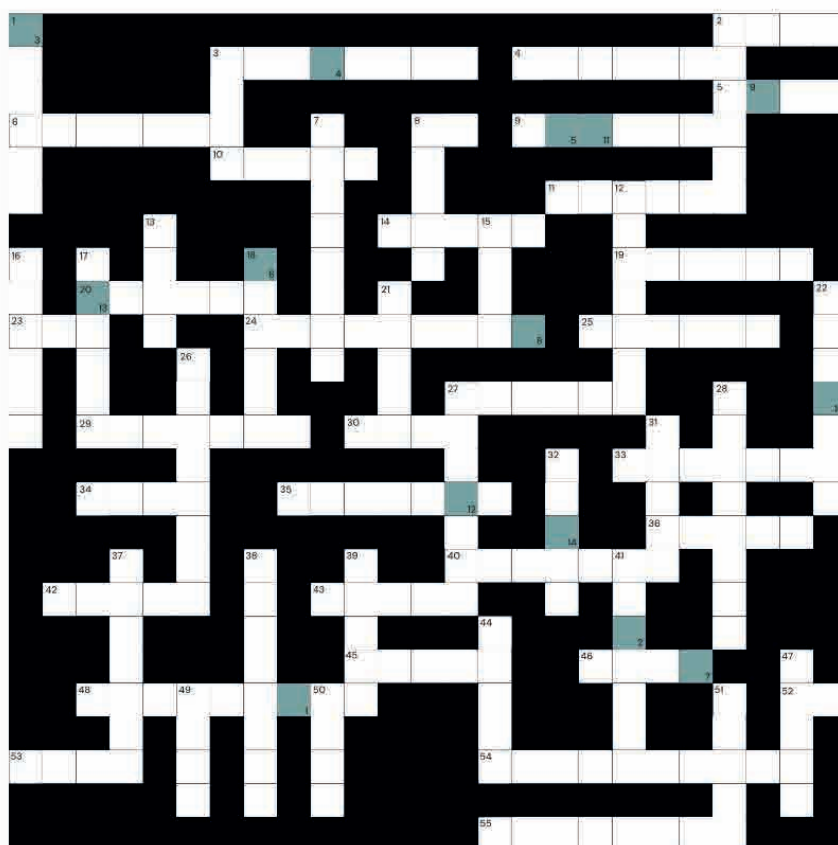
Za hajným zapráskly dveře a my, malá chasa, stály jako uřknutý. To nejmenčí se přitisklo k mámě a plakalo: „Nešť k nám juž Ježíšek nechodí, když je tak zlej!“

Vod tý doby sme stromku nepoměly. Ale tejdě ho juž rychtuju vnoučatům. Ale voni si toho, rohcáplíci, kale nepovažujou. Eště každej kouká, aby měl pod stromečkem pěkněj present. Enu, dnes sjet rohcáplostěj neví, co by měl eště chtít...

Soutěž!

V letošním roce jsme vás postupně seznamovali s výrobními procesy a nyní je načase otestovat, co jste si z toho zapamatovali.

Křížovka

tajenka:

1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14

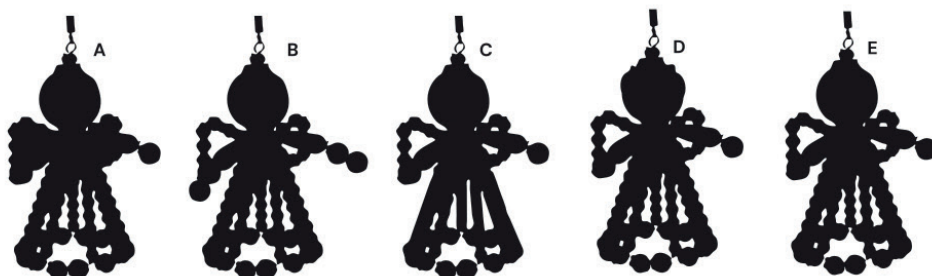
vodorovně

- 2 černé zvíře
- 3 měsíc zápisu do UNESCO
- 4 chirurgický nástroj
- 5 podle čeho malířka maluje
- 6 vstupní materiál
- 8 citoslovce překvapení
- 9 vnitřek kloučat tvoří
- 10 prostor pro skladování ozdob
- 11 nepovedená perle
- 14 perlička
- 19 řada perel z jedné formy
- 20 potřeba stříbrčky na natahování stříbra
- 23 špatno
- 24 nejoblíbenější hvězdička
- 25 potřeba na navlékání
- 27 skleněné kroužky
- 29 pokrývka hlavy
- 30 bojovkyně
- 33 autor fantasy
- 34 dopravní prostředek
- 35 země, kde se první začaly foukat perle (hl. město Paříž)
- 36 manuál
- 40 zdravotní zařízení
- 42 podpora
- 43 Krakonošova práskačka
- 45 kočka slovensky
- 46 kolikáté narozeniny v UNESCO Rautis oslavil
- 48 žena Hajny
- 52 zvuk krávy
- 53 Italská sopka
- 54 potřeba kuchařky k natírání bílků
- 55 oblíbený hobbyset s šálou

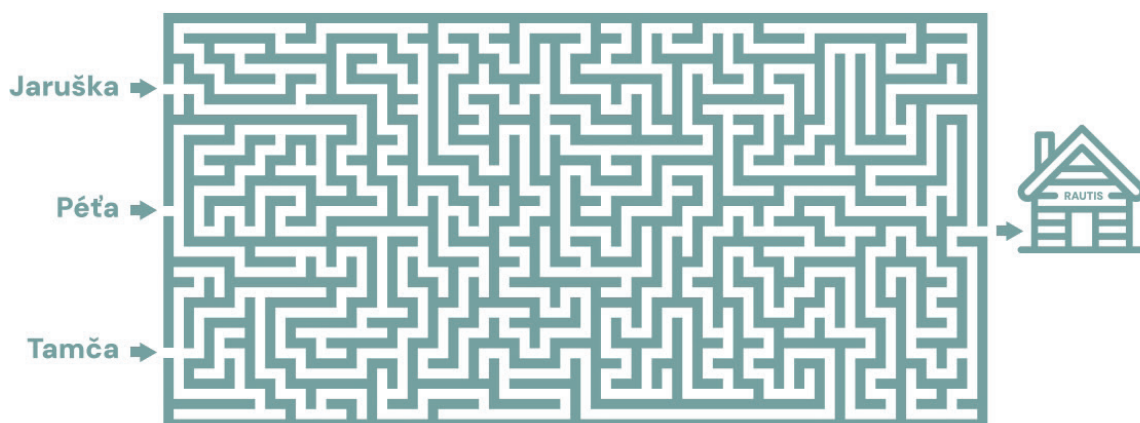
dořů

- 1 rozpouštědlo používané v barevně
- 2 ozdoba pro štěstí
- 3 taneční zábava
- 7 jednopatrový domek
- 8 bodliny na schnutí kloučat
- 12 prohlídka
- 13 alkoholický nápoj
- 15 malý lev
- 16 pravidelná aktivita na začátku měsíce, provozovaná autem
- 17 oblíbená ozdoba, občas cinká
- 18 do výšky
- 21 nedílná součást vepřových hodů
- 22 úsek výroby
- 26 město, kde byly exportní domy
- 27 matka matky
- 28 zimní potřeba
- 31 zakladatel
- 32 čím se oslovujeme
- 38 andělé jsou ... bytosti
- 39 součást foukacího strojeku
- 41 nový hobbyset (mládě kočky)
- 44 masová pochoutka
- 47 dekorace na zeď
- 49 úbor sportovců
- 50 bicykle
- 51 věc na pověšení

Pomoz najít správný stín Andělíčka Kulíška

Pomoz dětem ozdobit stromeček.
Kdo se dostane k ozdobám?
Bude to Jaruška, Péťa nebo Tamča?

Kolik materiálu je potřeba na umontování 160 hvězdiček huderovek?

Naše montážnice dostala za úkol umontovat 160 huderovek.
Na jednu huderovku je potřeba 6 kulatých desítek, 6 hrušek 218, 12 čtveránek (počítáno jako jeden materiál), 1 visátko a jeden drátek 75 cm.

Kolik kusů materiálu dohromady obdrží?
A kolik metrů drátku je to dohromady?

kusů materiálu

metrů drátku

Na každou pátou správnou odpověď čeká třpytivá odměna.
Své odpovědi pošlete do 21. prosince 2025 na číslo 732 947 509.
O výhře budete informováni SMS a bude k vyzvednutí
v prodejně Rautisu, Poniklá 153.

BEZPEČNÉ VÁNOCE

Vánoce mají být svátky klidu, vůně cukroví a světla svíček. Bohužel právě v tomto období se každoročně zvyšuje počet požárů v domácnostech. Oheň, který má symbolicky přinášet světlo a teplo, se může během chvilky proměnit v ničivého nepřítele. Abychom si sváteční čas užili bezpečně a bez zásahu hasičů, stačí dodržovat několik jednoduchých zásad, které mohou zabránit požáru.

Otevřený oheň, tedy i plamen svíčky, je třeba vnímat s respektem. Svíčky, prskavky či aromalampy nikdy neumísťujeme na hořlavé povrchy, jako je ubrus, dřevěný nábytek nebo chvojí. Vždy patří na pevnou, nehořlavou podložku – například keramickou nebo kovovou. Adventní věnec by měl mít pod svíčkami také nehořlavé podložky. Pokud věnec takovou ochranu nemá, nechávejme jej pouze jako dekoraci bez zapalování.

Svíčky nenecháváme hořet bez dozoru. Stačí krátký odchod z místnosti nebo telefonní hovor a může dojít k požáru. Zhasíme je pokaždé, když odcházejíme, nebo když hrozí, že usneme. Nezapomeňme ani na domácí mazlíčky – zvířata mohou dekoraci shodit, převrhnout svíčku nebo strhnout ubrus, na kterém se dekorace či svíčka nachází.

Vánoční stromek umístíme tak, aby nebyl v dosahu topidel. Na vánoční stromek patří pouze elektrické řetězy s platnou certifikací a českým návodem k použití. Před použitím zkontrolujeme, zda nejsou kabely poškozené. Vadná elektroinstalace bývá častou příčinou požárů, protože může dojít ke zkratu a následnému vznícení jehličí. Klasické svíčky ani prskavky na stromek raději vůbec nedáváme. I další elektrické vánoční dekorace nakupujeme v českých obchodech a kontrolujeme, zda byly cer-

tifikovány pro náš trh. Vždy dodržujeme návod k použití. Důležité jsou informace, jako například do jakého prostředí je výrobek určen, jak dlouho smí být v provozu (svítit) a jaký je jeho maximální příkon. Pokud začne elektrické zařízení kouřit nebo vydávat neobvyklý zápach, okamžitě jej odpojme ze sítě. Pamatujeme, že elektrická zařízení se nikdy nehasí vodou – nejprve je nutné vypnout přívod elektriny.

Předvánoční čas se nese ve znamení vůně cukroví a svátečních pokrmů. Právě v kuchyni však vzniká nejvíce požárů. Hlavní příčinou bývá nepozornost, například olej zapomenutý na zapnutém sporáku. Pokud se tuk vznítí, nikdy jej nehasíme vodou! Mohlo by dojít k prudkému výbuchu a rozstříku hořícího oleje. Správný postup je vypnout zdroj tepla (plyn či elektrinu) a přikrýt nádobu pokličkou, pečícím plechem nebo vlhkou utěrkou, aby došlo k přerušení přísunu vzduchu a plamen uhasl. V okolí varné desky nemějme žádné hořlavé předměty – ubrousky, papírové obaly nebo utěrky. Dbejme také na to, aby děti nebyly v blízkosti horkých nádob a otevřeného ohně.

Konec roku si mnoho lidí spojuje také s ohňostrojí. Pyrotechnika však patří výhradně do rukou dospělých a musí se používat podle návodu. Nakupujeme pouze legální výrobky s českým popisem. Před odpalem zkontrolujeme, že

je zařízení dobře upevněné a směřuje od lidí, aut, budov i stromů. Pokud pyrotechnika nevybuchne, nevracejme se k ní hned a nepokoušejte se ji znovu zapálit. Po vychladnutí ji nejprve namočíme do vody nebo zapíchneme do sněhu, teprve poté ji vyhodíme. Odpalování z balkónu či z ruky je nebezpečné – plameny a žhavé zbytky mohou způsobit požár, popřípadě zranění.

I přes všechna preventivní opatření se může stát, že dojde k požáru. V takovém případě je prvořadý úkol chránit lidské životy – naše i ostatních. Pokud je to možné, hasební zásah provádějme rozumně a jen při počátečním vzniku hoření, rozvinutý požár nehasme. Požár neprodleně hlasme na linku **150 nebo 112**.

Vánoční období by mělo být o společných chvílích, nikoli o zásazích hasičů. Každý z nás může přispět k tomu, aby zůstal domov bezpečným místem. Důsledná prevence, pozornost a respekt k ohni jsou nejlepší ochranou před požárem. Dodržujme základní pravidla, budme obezřetní a dopřejme si svátky plné klidu a pohody.

Nezapomeňte!

Šťěstí přeje připraveným!

**Alena Sládková,
HZS Libereckého kraje**

NEBEZPEČNÉ SITUACE NA LEDU: PREVENCE A SPRÁVNÁ REAKCE

V zimě, kdy se příroda promění ve sněhobílé ticho, se naskytne mnoho lákavých míst pro výlety – horské lesy a louky, zasněžené břehy jezer či rybníků. Ale právě tato idyla skrývá nebezpečí, které si řada lidí neuvědomuje. Obzvláště v horách či v méně známých lokalitách, kde sníh může zakrývat vodní plochy, hrozí, že člověk nevědomky vstoupí na zamrzlou hladinu, aniž by tušil, že se ocitá nad vodou. Led pod sněhovou pokrývkou nemusí být pevný a stabilní.

Znalost zásad bezpečného pohybu po zamrzlých plochách je proto nezbytná nejen pro ty, kteří na led vstupují záměrně, ale i pro ty, kteří se na něm mohou ocitnout omylem. Správná reakce může významně ovlivnit další vývoj událostí i pravděpodobnost záchran.

Za základní předpoklad bezpečného vstupu na zamrzlou plochu je považována minimální tloušťka ledu deseti centimetrů. Je však nutné si uvědomit, že tloušťka ledu nemusí být stejná na celé ploše. Může se lišit v místech, kde protéká voda, v blízkosti přítoků a odtoků, poblíž břehů, kde se voda ohřívá rychleji, i v místech, kde dochází ke změně proudění nebo kde se nachází vegetace či jiné překážky pod povrchem. Nejednotná kvalita ledu se může objevit také tam, kde byla vodní plocha záměrně provzdušňována.

V okamžiku, kdy člověk zjistí, že se nachází na zamrzlé vodní ploše, je zásadní zachovat klid. Objeví-li se charakteristické praskavé zvuky nebo pocit poddajnosti pod nohama, je to varovný signál možného oslabení ledu. V takovém případě je vhodné okamžitě zpomalit, přejít do polohy vleže nebo do nízkého kleku a postupně se plazit směrem zpět po trase, po které jste přišli, protože právě ta byla schopna vaši

hmotnost unést. Rozložení hmotnosti na větší plochu výrazně snižuje riziko proboření.

Pokud i přes veškerou opatrnost dojde k prolomení ledu, je nezbytné omezit panickou reakci. Chladová zátěž a šok přicházejí velmi rychle, ale několik prvních vteřin rozhoduje o úspěšném vyproštění. Je důležité držet se okraje ledu, paže rozložit co nejvíce do šířky a pomocí kopání nohama dosáhnout co nejvodorovnější pozice těla. Tím se zvyšuje šance, že se podaří vyklouznout zpět na pevnější okraj ledu. Po vytažení na povrch je nutné pokračovat v pohybu vleže, a to až do bezpečné vzdálenosti od otvoru, popřípadě až ke břehu. Pokud led opakovaně selhává, lze zvolit i nouzový postup postupného prolamování směrem k nejbližšímu břehu, avšak takový postup vyžaduje maximální opatrnost a rychlost, protože tělo velmi rychle ztrácí teplo.

Po opuštění vody je prioritou zabránit dalšímu snižování tělesné teploty. Je nutné se co nejdříve převléci do suchého oděvu, případně využít dostupných izolačních vrstev, fólie či jiného materiálu, který omezuje únik tepla.

Pokud dojde k propadnutí jiné osoby, prvním krokem je vždy přivolání pomoci prostřednictvím tísňové linky. Teprve poté lze přistoupit k samotné

záchraně. Záchranu je nutné provádět z co nejnižší pozice – plazením či po čtyřech – s použitím dostupných improvizovaných prostředků, jako je větev, pásek od kalhot, svetr, bunda nebo lano. Záchránce nesmí přistupovat k okraji otvoru vestoje – hrozí, že se stane další obětí. Osobu je vhodné vyprostit tahem pomocí prodlouženého prostředku, ne přímým uchopením rukou. Po úspěšném vytažení je třeba ihned zahájit základní protokol péče o podchlazeného. Podchlazená osoba by neměla zůstat o samotě; komunikace, dohled a postupné zahřívání jsou klíčové do příjezdu záchranné služby.

Zamrzlé vodní plochy představují v zimním prostředí specifické riziko, které se netýká pouze rekreace, ale i běžného pohybu přírodou. Připravenost, schopnost včas rozeznat nebezpečí a znalost správných postupů mohou zásadně zvýšit pravděpodobnost bezpečného návratu z výletu i v situacích, které přicházejí nečekaně.

Nezapomeňte!

Šťěstí přeje připraveným!

**Alena Sládková,
HZS Libereckého kraje**

Šťastné a veselé!